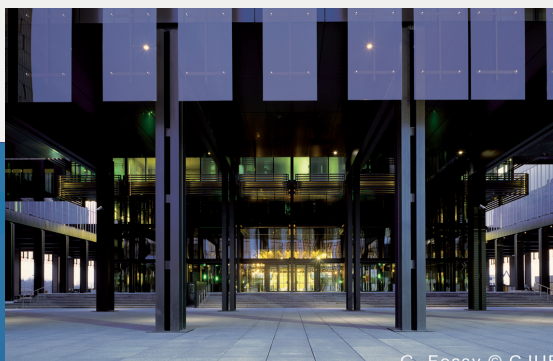




Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuin- asioissa ja EU-rikkomus- asioissa

1.1.–31.12.2013

ulkoasiainministeriö • oikeuspalvelu • EU-tuomioistuinasiat

*Åtgärder av Finlands regering i EU-domstolsärenden
och i EU-överträdelseärenden 1.1–31.12.2013*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Oikeuspalvelu

EU-tuomioistuinasiat

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa

1.1.–31.12.2013

TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa kuvataan Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa vuoden 2013 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Euroopan unionin tuomioistuin muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen, jonka tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. EU-tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin* ja unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Lisäksi niillä on oikeus tehdä väliintulo kaikissa EU-tuomioistuimessa vireillä olevissa kanne- ja valitusasioissa. Jäsenvaltiot esiintyvät unionin tuomioistuimessa myös vastaajina komission nostettua niitä vastaan kanteen, kantajina nostaessaan itse kanteen toimielintä vastaan ja valittajina hakiessaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamaan tuomioon.

EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan Euroopan komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely jakaantuu virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheeseen. Näiden menettelyvaiheiden läpikäynti on edellytys sille, että komissio voi nostaa jäsenvaltiota vastaan rikkomuskanteen. Komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan myös unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Mikäli menettely etenee unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja tuomioistuin katsoo, ettei täytäntöönpanoa ole suoritettu asianmukaisesti, jäsenvaltio voidaan määrätä maksamaan sakkoa unionille.

EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioiden hoito kuuluu Suomessa ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasiat-yksikön tehtäviin. Suomea EU-tuomioistuimessa edustavat valtionasiamies ja valtioneuvoston asiamiehen sijainen. Valtioneuvoston asiamiehenä toimii EU-tuomioistuinasiat-yksikön päällikkö.

Unionin tuomioistuin antoi kertomuskaudella tuomion kahdessa komission Suomea vastaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 258 artiklan perusteella nostamassa kanneasiassa, jotka koskivat yhtäältä matkatoimistoihin sovellettavaa erityistä arvonlisäverojärjestelmää sekä toisaalta arvonlisäverotuksessa sovellettavaa ryhmärekisteröintiä. Molemmissa tapauksissa tuomioistuin hylkäsi komission kanteen. Lisäksi komissio päätti rikkomusmenettelyn lopettamisesta ja kanteen peruuttamisesta kolmessa direktiivin täytäntöönpanon viivästystä koskeneessa asiassa, jotka koskivat sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/72/EY, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/73/EY ja ns. kuljettajien työaikadirektiivin 2002/15/EY täytäntöönpanon osittaista viivästymistä.

Kertomuskaudella unionin tuomioistuin antoi tuomion useissa korkeimman hallinto-oikeuden unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklan nojalla esittämiä ennakkoratkaisupyyntöjä koskeneissa asioissa. Nämä koskivat tappioiden siirtymistä tytäryhtiöltä emoyhtiölle rajat ylittävässä sulautumisessa (asia C-123/11, *A Oy*), toisessa unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan kiinteistön luovutustappion vähentämisestä verotuksessa (asia C-322/11, *K*), jätteen käsitettä ja ns. REACH-asetuksen soveltamista (C-358/11, *Lapin ELY-keskus*), tappioiden vähentämisoikeuden arviointia omistajanvaihdoistilanteissa valtiontukisääntöjen näkökulmasta (asia C-6/12, *P*) ja CE-merkinnällä varustetun lääkinnällisen laitteen luokittelua lääk-

keeksi (asia C-109/12, *Laboratoires Lyocentre*). Suomalaisten tuomioistuinten tekemiä uusia ennakkoratkaisupyyntöjä tuli kertomuskaudella vireille selvästi normaalia vähemmän – vain kolme (asiat C-219/13, *K*, C-318/13, *X* ja C-396/13, *Sähköalojen ammattiliitto*). Ulkomaiset ennakkoratkaisupyyntö, joiden käsittelyyn Suomi osallistui kertomuskaudella, koskivat muun ohella tekijänoikeuksia ja arvonnalisäverodirektiivin 2006/112/EY tulkintaa.

Unionin tuomioistuin hylkäsi Suomen valituksen asiassa C-605/11 *P*, *Suomi vastaan komissio*. Tuomion mukaan komissio saattoi nojautua yleisen oletamaan, jonka mukaan tiedon antaminen vireillä olevaan SEUT 258 artiklassa tarkoitettuun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaan menettelyyn liittyvien asiakirjojen sisällöstä vahingoittaisi tutkintatoimien tarkoitusten suojaa.

Merkittävä osa kertomuskaudella vireillä olleista Suomen väliintuloista koski asioita, joissa komissio oli nostanut vastaavan rikkomuskanteen myös Suomea vastaan. Nämä koskivat arvonnalisäverotuksen ryhmäkisteröintiä, matkatoimistoihin sovellettavaa erityistä arvonnalisäverojärjestelmää sekä SEUT 260(3) artiklassa tarkoitettujen taloudellisten seuraamusten asettamismahdollisuutta direktiivien täytäntöönpanon viivästymisen yhteydessä. Lisäksi Suomi esiintyi väliintulijana muun ohella eräissä asiakirjajulkisuutta ja unionin toimielinten toimivaltuuksia koskeneissa, luonteeltaan periaatteellisissa asioissa.

Vaikka suurin osa komission Suomea vastaan käynnistämistä rikkomusmenettelyistä koski tälläkin kertomuskaudella direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä, täytäntöönpanon viivästystä koskeneiden rikkomusasioiden määrä oli selvästi aiempia vuosia pienempi. Unionin oikeuden virheelliseen soveltamiseen liittyen komissio antoi kaksi perusteltua lausuntoa ja kahdeksan virallista huomautusta. Virallisten huomautusten aiheina oli muun ohella haahkakoiraiden kevätmetsästys Ahvenanmaalla ja niiden kesämetsästys Manner-Suomessa, viisumihakemuksen epäämispäätökseen sovellettavat muutoksenhakekeinot sekä kansallisen tasa-arvoelimen toimivaltuuksien EU-oikeuden mukaisuus. Perustellut lausunnot taas koskivat kaivannaisteollisuuden jätehuoltoa sekä toisessa jäsenvaltiossa kertyneiden työttömyysetuuksiin oikeuttavien kausien yhteen laskemista.

SAMMANFATTNING

Denna rapport redogör för finska regeringens åtgärder i EU-domstolsärenden och i EU-överträdelseärenden under 2013.

Med *EU-domstolsärenden* avses mål som behandlas vid Europeiska unionens domstol. Europeiska unionens domstol består av domstolen, tribunalen och personaldomstolen. Domstolarna bildar tillsammans unionens egen rättstillämpande organ som har i uppgift att säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av fördragen. De ärenden som behandlas vid EU-domstolen kan indelas i tre huvudgrupper: *begäran om förhandsavgörande*, *direkt talan* som väcks mot en medlemsstat eller en institution och *överklagande* till domstolen beträffande tribunalens domar. Medlemsstaterna kan delta i behandlingen av alla begäranden om förhandsavgörande. Dessutom har de rätt att intervensera i alla käro- och besvärsmål inför EU-domstolen. Medlemsstaterna uppträder också som svarande i unionens domstol när kommissionen väckt talan mot dem, som kärande när de själva väcker talan mot någon institution, och som klagande när de söker ändring i en dom som tribunalen meddelat.

Med *EU-överträdelseärenden* avses ett administrativt förfarande som kommissionen inleder mot en medlemsstat som brutit mot sina medlemskapsförpliktelser. Avsikten med förfarandet är att nå enighet mellan medlemsstaten och kommissionen och att avsluta förfarandet utan att ärendet behöver avgöras av EU-domstolen. Förfarandet inleds med en formell underrättelse, varefter följer ett motiverat yttrande. Först efter dessa två steg kan kommissionen väcka talan mot en medlemsstat om fördragsbrott. Kommissionen kan också inleda ett överträdelseförfarande om den anser att medlemsstaten inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom. Om ärendet läggs fram för EU-domstolen och domstolen finner att den berörda medlemsstaten har underlåtit att följa dess dom, kan den förelägga staten att betala vite till unionen.

I Finland handläggs EU-domstolsärenden och EU-överträdelseärenden av enheten för EU-domstolsärenden vid utrikesministeriet. I EU-domstolen representeras Finland av statsombudet eller ombudets ersättare. Finlands statsombud är enhetschefen för EU-domstolsärenden.

Unionens domstol meddelade under rapporteringsperioden dom i två mål där kommissionen väckt talan mot Finland enligt artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Målen gällde dels de särskilda mervärdesskattebestämmelserna för resebyråer, dels gruppregistrering som tillämpas vid mervärdesbeskattning. I bägge fallen ogillade domstolen kommissionens talan. Ytterligare beslutade kommissionen avsluta överträdelseförfarandet och återkalla talan i tre mål som gällde dröjsmål med införlivande av direktiv. Målen gällde delvis försenat införlivande av direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el, direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och det s.k. arbetstidsdirektivet 2002/15/EG för chaufförer.

Under rapporteringsperioden meddelade domstolen dom i flera mål som Högsta förvaltningsdomstolen med stöd av artikel 267 i EUF-fördraget begärt förhandsavgörande om. Målen gällde överföring av underskott från dotterbolag till moderbolag vid gränsöverskridande fusion (mål C-123/11, *A Oy*), avdrag i beskattningen för förlust som uppkommit vid en överlåtelse av fast egendom belägen i en annan medlemsstat (mål C-322/11, *K*), begreppet avfall och tillämpning av den s.k. Reach-förordningen (mål C-358/11, *Lapin ELY-keskus*), bedömning av rätten att dra av förlust vid byte av ägare med tanke på bestämmelserna om statligt stöd (mål C-6/12, *P*) och rätt att klassificera en CE-märkt medicinteknisk produkt som humanläkemedel (mål C-109/12, *Laboratoires Lyocentre*). De finländska domstolarna begärde klart färre förhandsavgöranden under denna rapporteringsperiod än

normalt – endast tre (målen C-219/13, *K*, C-318/13, *X* och C-396/13, *Sähköalojen ammattiliitto*). Utländska begäranden om förhandsavgörande som Finland deltog i under rapporteringsperioden gällde bland annat upphovsrätt och tolkningen av mervärdesskattdirektivet 2006/112/EG.

Domstolen ogillade Finlands överklagande i mål C-605/11 P, *Finland mot kommissionen*. Enligt domen kunde kommissionen tillämpa en allmän presumptionsregel med innebörden att utlämnande av uppgifter om innehållet i handlingar hänförliga till ett fördragsbrottsförfarande enligt artikel 258 i EUF-fördraget undergräver skyddet för syftet med utredningen.

En betydande del av de under rapporteringsperioden anhängiga målen där Finland har intervenerat gällde frågor i vilka kommissionen hade väckt en talan om fördragsbrott av motsvarande slag också mot Finland. Målen handlade om gruppregistrering som tillämpas vid mervärdesbeskattning, tillämpning av ett särskilt mervärdesskattsystem på resebyråer samt möjligheten till ekonomiska sanktioner enligt artikel 260.3 i EUF-fördraget i samband med försenat införlivande av direktiv. Finland var dessutom intervenient bland annat i några till karaktären principiella mål som gällde handlingars offentlighet och räckvidden av unionsorganens befogenhet.

Även om merparten av de överträdelseförfaranden som kommissionen inlett mot Finland också under denna rapporteringsperiod gällde försenat införlivande av direktiv, var dock antalet sådana överträdelseförfaranden klart färre än under tidigare år. Med avseende på felaktig tillämpning av unionsrätten gav kommissionen två motiverade yttranden och åtta formella underrättelser. De formella yttrandena gällde bland annat vårjakt på ejderhanar på Åland och sommarjakt på ejderhanar på finska fastlandet, rättsmedel vid beslut om avslag på visumansökan samt hur det nationella jämställdhetsorganets befogenheter är förenliga med EU-rätten. De motiverade yttrandena gällde avfallshantering inom schaktningsindustrin samt sammanläggning av perioder som berättigar till arbetslösförmåner intjänade i en annan medlemsstat.

TIIVISTELMÄ.....	2
SAMMANFATTNING	4
1 TAUSTAA	7
2 TUOMIOISTUINASIAST.....	13
2.1 ENNAKKORATKAISUASIAST.....	13
2.1.1 Tuomiot	13
2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	21
2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	23
2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET	27
2.2.1 Tuomiot ja määräykset	27
2.3 VALITUSASIAST	30
2.3.1 Tuomiot	30
2.4 VÄLIINTULOT.....	31
2.4.1 Tuomiot ja määräykset.....	31
2.4.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	41
2.4.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	41
2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT.....	46
2.6 MUUT ASIAST	47
3 RIKKOMUSMENETTELYT.....	48
3.1 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET.....	48
3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat viralliset huomautukset.....	48
3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset.....	51
3.2 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT.....	51
3.2.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat perustellut lausunnot	51
3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot	52
4 NOTIFIKAATIOT.....	54

1 TAUSTAA

Tämän kertomuksen tarkoituksena on selvittää Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä EU-rikkomusmenettelyssä vuoden 2013 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimessa sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevia asioita. Kertomuksessa kuvataan ne tuomioistuinasiat, joiden käsittelyyn Suomi on osallistunut kertomuskautena.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne EU-rikkomusmenettelyt, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä.

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxemburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen.

Unionin tuomioistuin, unionin yleinen tuomioistuin ja virkamiestuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa unionin toimielinten väliset asiat, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyyssoveltoitteiden rikkomuskanteet sekä jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyyntö. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset oikeuskysymysten osalta.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

Virkamiestuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat EU:n virkamiehiä koskevat riita-asiat.

Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuinten tehdessä sille ennakkoratkaisupyyntöjä unionin oikeuden tulkinnasta.

Suomea ovat unionin tuomioistuimessa kertomuskautena edustaneet yksikön päällikkö, valtionasiamies Joni Heliskoski sekä lainsäädäntöneuvokset Henriikka Leppo, Johannes Leppo ja Sami Hartikainen. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymyk-

set -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoasiainministeriön johdolla toimineissa asianomaisten ministeriöiden edustajista koostuvissa työryhmissä.

EU-tuomioistuinasiat-yksikkö

Ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasiat-yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioiden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat / OIK-30
 Ulkoasiainministeriö
 PL 417
 00023 VALTIONEUVOSTO
 Puh. (keskus) 0295 350 000
 Fax (09) 1605 5766
 OIK-30@formin.fi

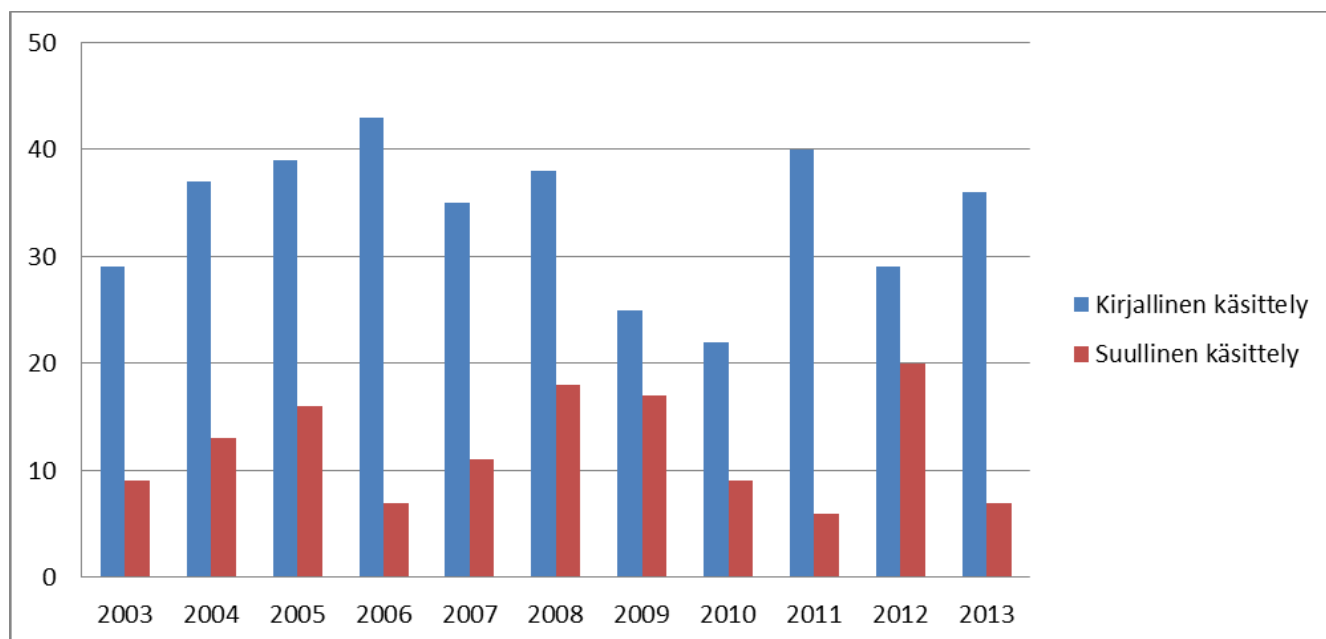
EU-tuomioistuinasiat

Unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin* ja unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Suorissa kanteissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana*, *vastaajana* tai *väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *valittajana*, *valitusasian vastaajana* tai *väliintulijana*.

Suomen hallituksen on vastattava kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin suoriin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tuleviin ennakkoratkaisuasioihin hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota koskevassa asiassa, nostaa kanteen esimerkiksi komissiota vastaan saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta.

Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi jäsenvaltion käytettävissä olevista keinoista vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen. Kertomuskautena (1.1.–31.12.2013) Suomi osallistui 36 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 7 asian suulliseen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa.

Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn vuosina 2003–2013



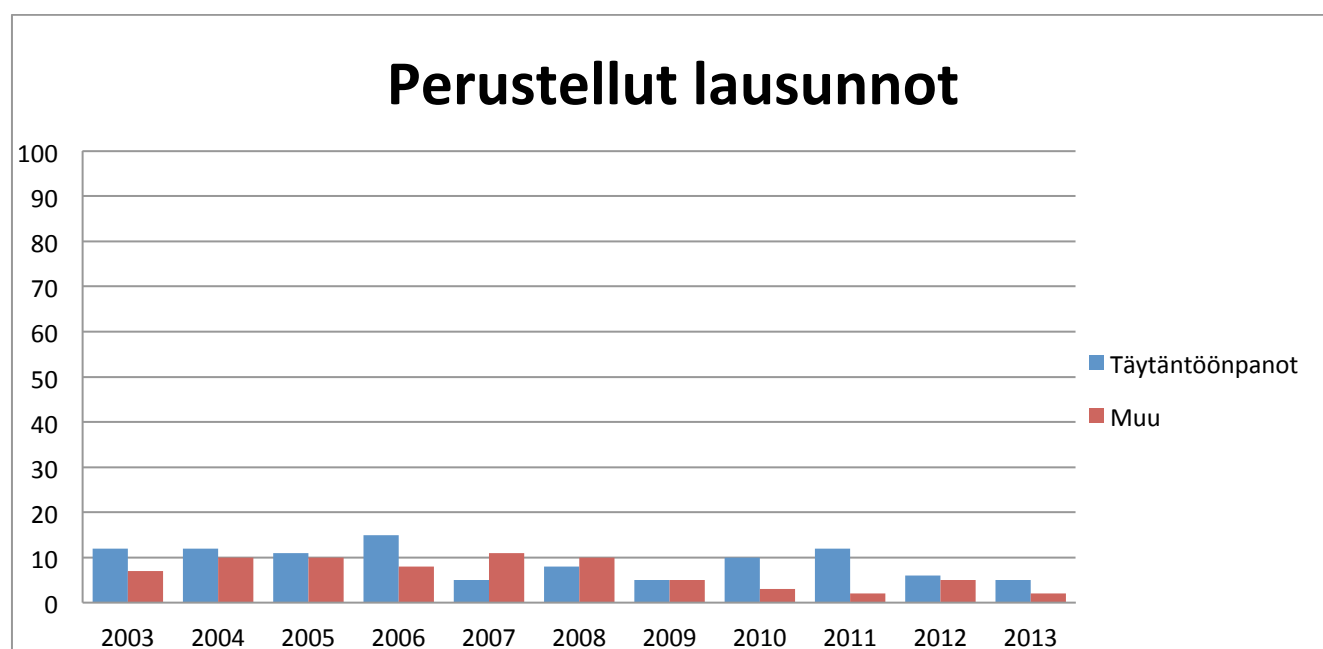
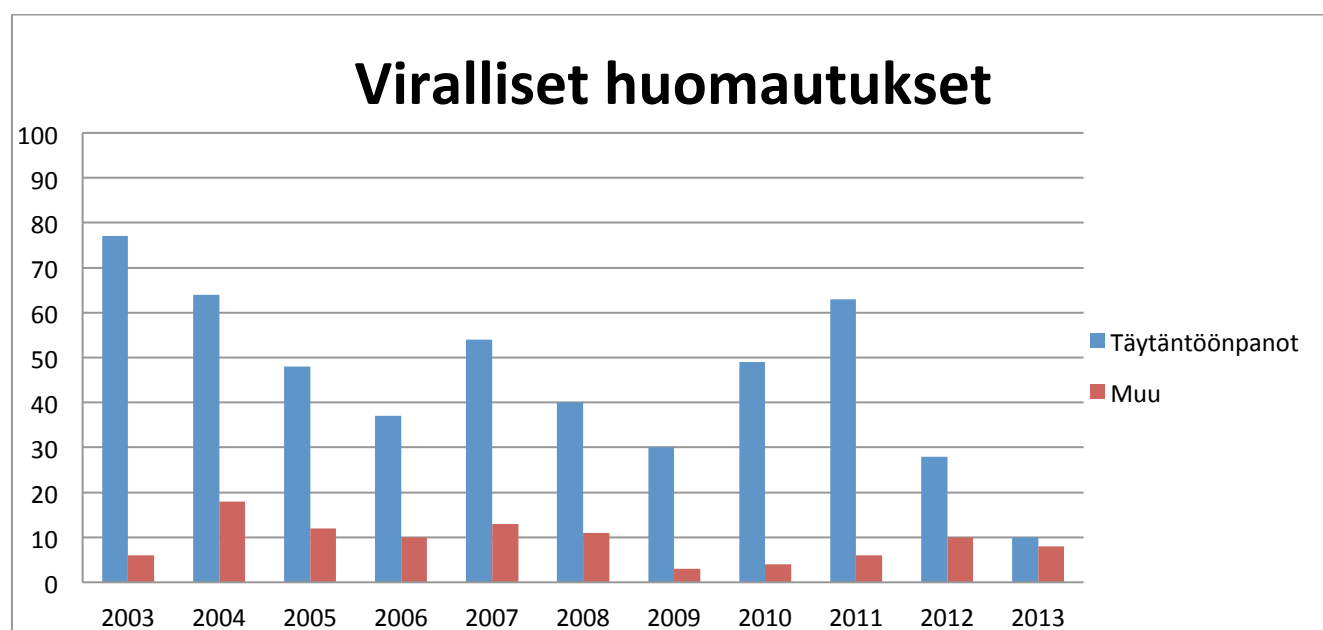
EU-rikkomusasiat

EU-rikkomusasialla tarkoitetaan komission SEUT 258 artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa yhteisymmärrys jäsenvaltion ja komission välillä ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*. Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle – Suomessa käytännössä ulkoasiainministerille – *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*.

Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja tarvittaessa *täydentävän perustellun lausunnon*. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Vain pieni osa direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä¹ koskevista virallisista huomautuksista johtaa perustellun lausunnon antamiseen. Muiden virallisten huomautusten osalta noin puolet johtaa perustellun lausunnon antamiseen.

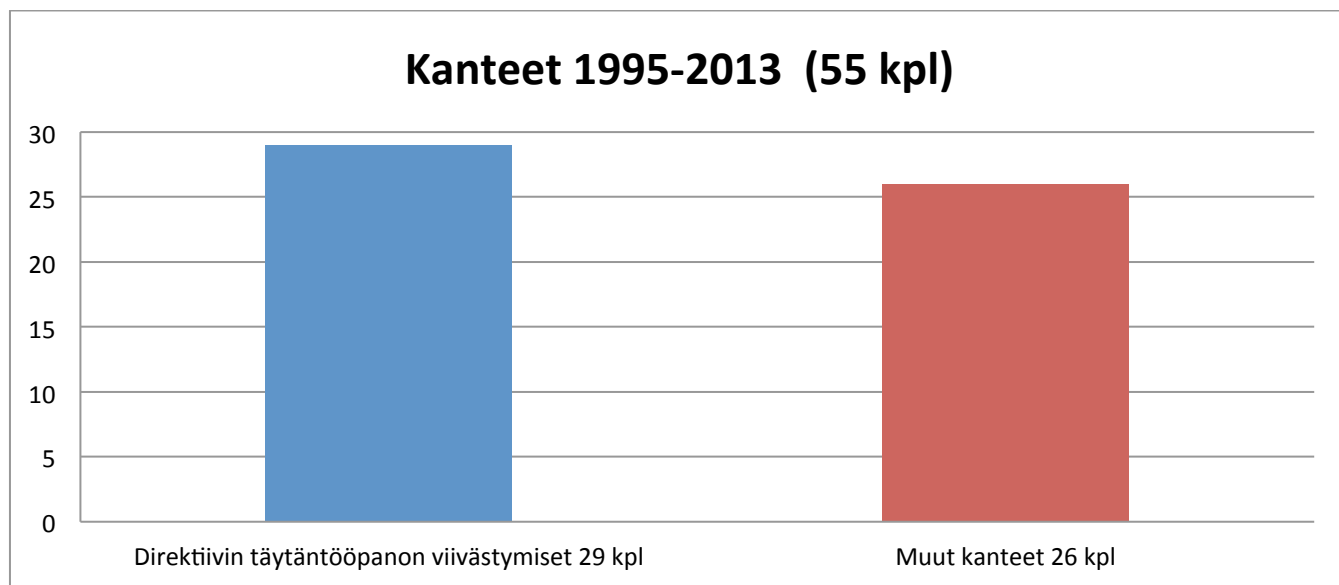
¹ Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

Komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt vuosina 2003–2013

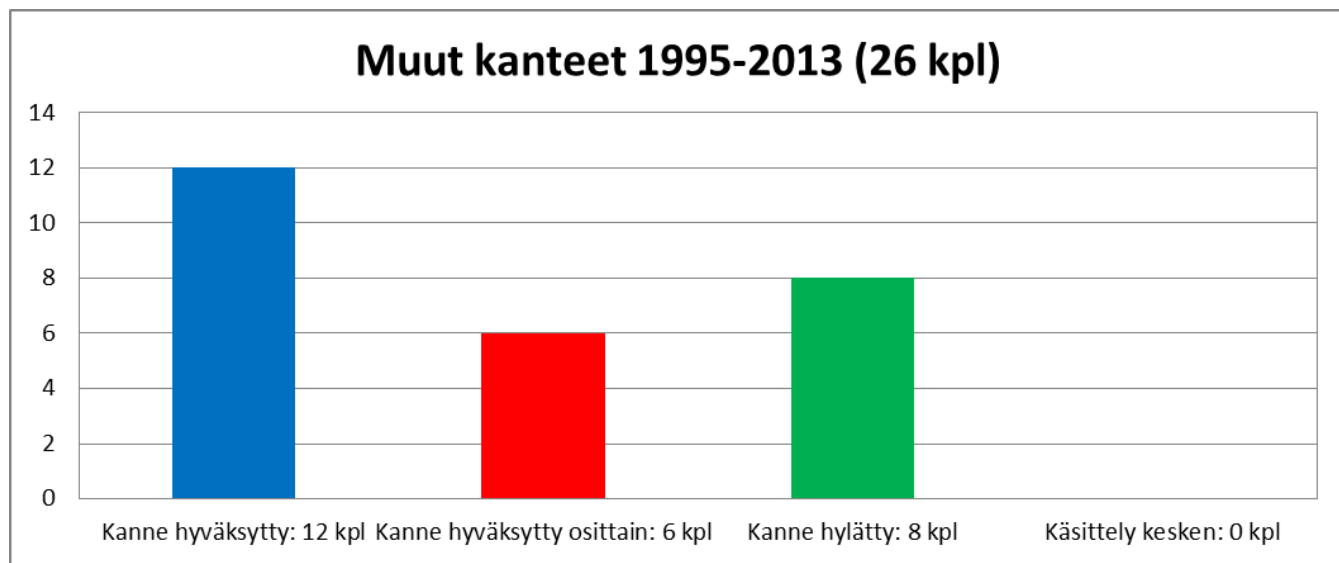


Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin koko jäsenyyden ajalta



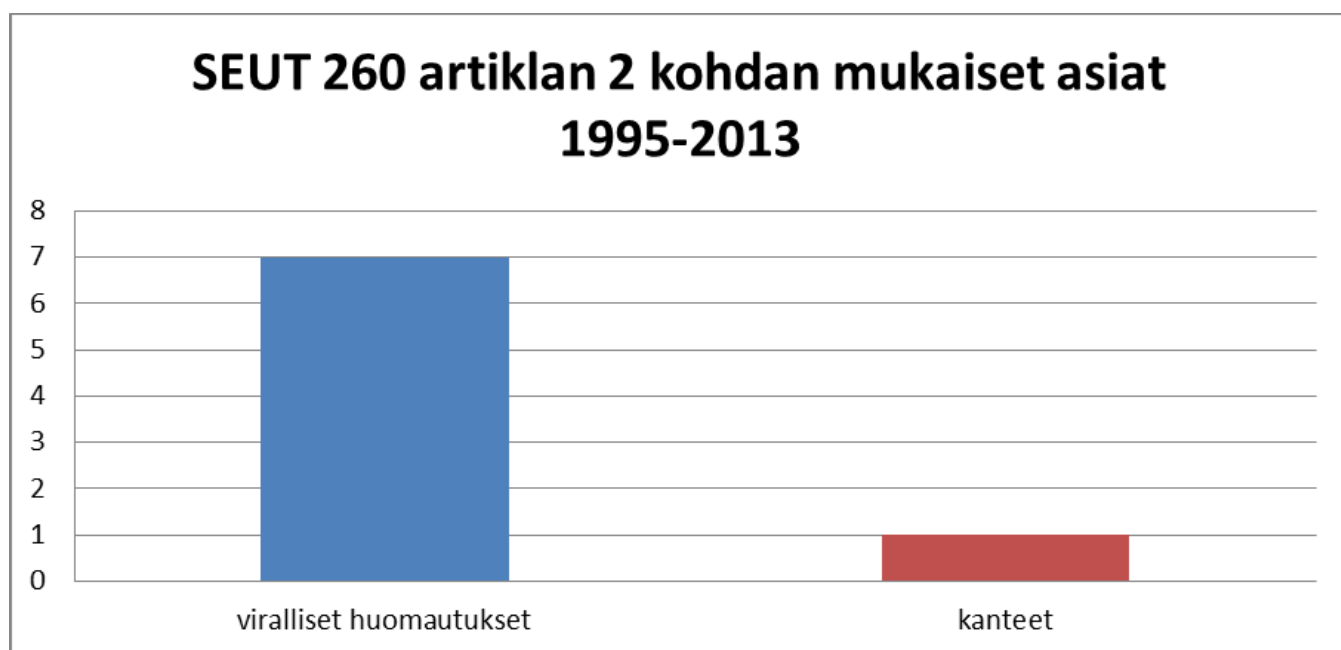
Muiden kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien kanneasioiden lopputulos



SEUT 260 artiklan nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo antanut SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia tuomion täytäntöönpanemiseksi. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan. Lissabonin sopimuksella tästä menettelystä jätettiin pois perustellun lausunnon vaihe.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakkoa. Direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevissa asioissa unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa menettelyssä (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

Komission käynnistämät menettelyt, jotka koskevat tuomioiden noudattamatta jättämistä



2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT

Ensimmäiseksi esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut, ja joissa on kertomuskautena annettu tuomio (2.1.1 jakso) taikka julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.1.2 jakso). Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyyntöissä kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot

1. Asia C-123/11, A Oy

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: SEUT 49 ja 54 artikla (sijoittautumisvapaus) – Ruotsalaisen tytäryhtiön sulautuminen suomalaiseen emoyhtiöön – Tappioiden siirtyminen rajat ylittävässä sulautumisessa

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntön asiassa, joka koski tappioiden siirtymistä tytäryhtiöltä emoyhtiölle rajat ylittävässä sulautumisessa. Asiassa oli kyse tilanteesta, jossa ruotsalainen tappiollista liiketoimintaa harjoittanut tytäryhtiö sulautui suomalaiseen emoyhtiöönsä. KHO tiedusteli ensinnä, edellyttääkö SEUT 49 ja 54 artikla sitä, että toisessa jäsenvaltiossa asuneen yhtiön siellä harjoitetun toiminnan sulautumista edeltävien vuosien tappiot voidaan vähentää vastaanottavan yhtiön verotuksesta. Toiseksi tuomioistuin kysyi, onko SEUT 49 ja 54 artiklalla vaikutusta siihen, onko vähennettävän tappion määrä laskettava vastaanottavan yhtiön asuinvaltion verolainsäädännön mukaan, vai pidetäänkö vähennettävänä tappioina sulautuvan yhtiön asuinvaltion lain mukaan siellä vahvistettuja tappioita.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.6.2011) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (7.6.2012), että SEUT 49 ja 54 artikla eivät edellytä, että vastaanottava yhtiö saa verotuksessaan vähentää siihen sulautuneen toisessa jäsenvaltiossa asuneen yhtiön siellä harjoitetun toiminnan tappiot sulautumista edeltäneiltä vuosilta. Vähennysoikeuden epääminen on perusteltavissa yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä, erityisesti jäsenvaltioiden välisen verotusvallan jaon säilyttämisellä. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta Suomi katsoi, että SEUT 49 ja 54 artikla eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltio, jossa vastaanottava yhtiö asuu, edellyttää vähennettävän tappion määrän laskemista vastaanottavan yhtiön asuinvaltion verolainsäädännön mukaisesti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 19.7.2012.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 21.2.2013 antamassaan tuomiossa, että SEUT 49 ja 54 artikla eivät lähtökohtaisesti edellytä, että vastaanottavalla yhtiöllä pitäisi olla oikeus vähentää ruotsalaisen tytäryhtiönsä tappioita. Kansallisessa lainsäädännössä on kuitenkin annettava vastaanottavalle yhtiölle mahdollisuus näyttää toteen, että toisessa jäsenvaltiossa sijaitseva tytäryhtiö on käyttänyt loppuun kaikki mahdollisuudet tappioidensa huomioon ottamiseksi, ja että se tai muu osapuoli ei enää voi vähentää näitä tappioita kyseisen jäsenvaltion verotuksessa. Tällöin vastaanottavalle yhtiölle olisi annettava oikeus vähentää ruotsalaisen tytäryhtiönsä tappiot

Suomen verotuksessa. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta tuomioistuin katsoi, että säännöt, joiden mukaan ulkomaisen tytäryhtiön tappiot lasketaan, eivät saa merkitä epäyhdenvertaista kohtelua suhteessa kotimaisiin tytäryhtiöihin sovellettaviin laskusääntöihin.

2. Asia C-322/11, K

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** SEUT 63 ja 65 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Henkilökohtaisen tulon verotus – Suomessa yleisesti verovelvollinen – EU-maassa sijaitsevan kiinteistön luovutustappio – Vähennysoikeus Suomessa

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski toisessa jäsenvaltiossa aiheutuneiden luovutustappioiden vähentämisoikeutta Suomessa. Pääasiassa oli kyse siitä, voiko K, joka on Suomessa yleisesti verovelvollinen, vähentää Suomessa veronalaisista luovutusvoitoistaan Ranskassa sijaitsevan kiinteistön myynnistä aiheutuneen lopullisen tappion. KHO tiedusteli, onko pääomien vapaan liikkuvuuden vastaista, jos vähennysoikeus evätään, kun K kuitenkin saisi tietyin edellytyksin tehdä tällaisen vähennyksen Suomessa sijaitsevan vastaavan kiinteistön luovutustappioista.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.10.2011) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (10.1.2013), että verokohtelu perustuu tällaisissa tilanteissa tulon ja tappion symmetriseen verotusvallan jakautumiseen jäsenvaltioiden välillä. Jos Suomessa yleisesti verovelvollinen saa tuloa Ranskassa sijaitsevasta kiinteistöstä, on tulo Suomen ja Ranskan välisen verosopimuksen mukaan verovapaata Suomessa. Vastaavasti luovutuksesta syntyvä tappio on Suomen verotuksessa vähennyskelpoton. Näin ollen vähennysoikeuden puuttuminen nyt esillä olevan kaltaisessa tilanteessa ei ole pääomien vapaan liikkuvuuden vastaista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzi* antoi ratkaisuehdotuksensa 21.3.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 7.11.2013 antamassaan tuomiossa, että erilainen verokohtelu kiinteistön sijaintipaikan perusteella on pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus, mutta rajoitus voidaan oikeuttaa tavoitteilla turvata verojärjestelmän johdonmukaisuus ja verotusvallan tasapainoinen jako jäsenvaltioiden välillä. Tuomioistuin totesi myös, että rajoitus täyttää suhteellisuuden vaatimuksen eli kyseessä olevalla lainsäädännöllä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen edellä mainituilla oikeuttamisperusteilla tavoiteltujen päämäärien toteuttamiseksi. Koska Ranskan lainsäädännössä ei säädetä mahdollisuudesta ottaa huomioon kiinteistön myynnistä aiheutuneita tappioita, ei Suomenkaan tarvitse mahdollistaa tällaisten tappioiden vähentämistä.

3. Asia C-358/11, *Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Jätedirektiivi 2008/98/EY – Asetus (EY) N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, lupamenettelystä ja rajoituksista (REACH) – Jätteen käsite – Ongelmajäte – Uudelleenkäyttö – Pitkospuut

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski Lapissa sijaitsevan Raittijärven pitkospuupolun ympäristövaikutuksia. Polku oli rakennettu käyttäen sen alusrakenteessa arseenilla (tarkemmin CCA-lioksella) kyllästettyjä, aikaisemmin puhelinpylväinä käytettyjä, puupylväitä. Ennakkoratkaisukysymyksissä oli kyse muun muassa siitä, ovatko puupylväät nykyisessä käyttömuodossaan pitkospuiden rakenteena unionin oikeuden mukaan jätettä sekä siitä, miten unionin kemikaalilainsäädäntö (REACH-asetus (EY) N:o 1907/2006) mahdollisesti vaikuttaa asian arviointiin. KHO nosti esiin myös kysymyksiä unionin kemikaalilainsäädännön suhteesta kansalliseen ympäristönsuojelulainsäädäntöön.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (3.11.2011) katsottiin muun muassa, että jätteen luokittelusta vaaralliseksi ei voida suoraan päätellä, että esineestä tai aineesta aiheutuu jätedirektiivin 6 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja haitallisia kokonaisvaikutuksia ympäristölle tai terveydelle. Lisäksi katsottiin, että REACH-asetuksella voi pääasian kaltaisissa olosuhteissa olla merkitystä arvioitaessa sitä, lakkaako jäte olemasta jätettä direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Asetuksen 67 artiklalla on yhdenmukaistettu valmistusta, markkinoille

saattamista tai käyttöä koskevat vaatimukset asetuksen 128 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla siten, että CCA-kyllästettyjen puupylväiden asetuksen mukaista uudelleen käyttöä ei voida estää ympäristönsuojelua koskevien kansallisten säännösten perusteella. Lisäksi katsottiin, että asetuksessa luetellaan tyhjentävästi kaikki CCA-liuoksella kyllästetyn puun käyttökohteet.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 13.12.2012.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 7.3.2013 antamassaan tuomiossa, että unionin oikeudessa ei suljeta pois sitä, että vaarallisena pidettävä jäte voi lakata olemasta jätettä, jos siitä voidaan tehdä hyödyntämistoimien avulla käyttökelpoista vaarantamatta ihmisten terveyttä ja vahingoittamatta ympäristöä. Lisäksi edellytetään, että kyseisen esineen haltija ei ole velvollinen poistamaan esinettä käytöstä jätedirektiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. REACH-asetuksella on merkitystä esillä olevassa asiassa sen määrittelemiseksi, voiko kyseessä oleva puu lakata olemasta jätettä, sillä kyseisessä asetuksessa on yhdenmukaistettu tyhjentävästi arseeniyhdisteiden valmistusta, markkinoille saattamista tai käyttöä koskevat vaatimukset.

4. Asia C-414/11, *Daiichi Sankyo Co. Ltd*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: TRIPS-sopimuksen 27 artikla – SEUT 207 artiklan mukainen yhteinen kauppapolitiikka – Patentit – Unionin toimivalta

Asian käsittely: Kreikkalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö koskien TRIPS-sopimuksen (sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista) 27 artiklan tulkintaa. Tuomioistuin halusi ennakkoratkaisupyyntönsä selvittää, kuuluuko TRIPS-sopimuksen 27 artikla jäsenvaltioiden toimivaltaan ja voivatko nämä jäsenvaltiot vapaasti tunnustaa tai olla tunnustamatta kyseisen määräyksen välittömän vaikutuksen. *Komissio* katsoi kirjallisissa huomautuksissaan, että TRIPS-sopimus on Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen siirtynyt kokonaan unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

Unionin tuomioistuin (suuri jaosto) pyysi jäsenvaltioita ja oikeudenkäynnin osapuolia keskittämään asian suullisessa käsittelyssä kannanottonsa tähän komission kirjallisissa huomautuksissa esittämään väitteeseen.

Suomi katsoi asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (5.6.2012), että TRIPS-sopimus kuuluu pääosin unionin yksinomaiseen toimivaltaan SEUT 207 artiklan nojalla. SEUT 207 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut ”teollis- ja tekijänoikeuksien kaupalliset näkökohdat” eivät kuitenkaan kata kokonaisuudessaan TRIPS-sopimuksen 42 artiklan (siviilioikeudelliset menettelyt), 49 artiklan (hallinnolliset menettelyt) ja 61 artiklan (rikosprosessit) aloihin kuuluvia kysymyksiä. Myöskään henkisen omaisuuden aineellisten oikeuksien sisältö ei kaikilta osin kuulu yhteiseen kauppapolitiikkaan. Siltä osin kuin kyse on unionin yksinomaisesta toimivallasta, unionin tuomioistuimella on oikeus tulkita TRIPS-sopimusta ja ratkaista sanotun sopimuksen määräysten mahdollinen välitön oikeusvaikutus.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalón* antoi ratkaisuehdotuksensa 31.1.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 18.7.2013 antamassaan tuomiossa, että TRIPS-sopimuksen 27 artikla kuuluu unionin yhteisen kauppapolitiikan alaan.

5. Yhdistetyt asiat C-457/11 – C-460/11, *VG Wort ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Kappaleen valmistaminen valokuvaustekniikalla – Sopiva hyvitys – Hyvitysmaksun periminen kirjoittimista ja tietokoneista

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskivat tekijänoikeusdirektiivin 2001/29/EY ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan a ja b alakohtien sekä niissä käytetyn käsitteen ”sopiva hyvitys” tulkintaa. Kyseisillä säännöksillä annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää poikkeuksista tekijän yksinoikeuteen valmistaa kappaleita teoksesta. Jäsenvaltiot voivat säätää oikeudesta valmistaa paperille tai samankaltaiselle alustalle kappaleita, jotka on tehty käyttämällä valokuvaustekniikkaa

tai muuta menetelmää, jolla on samanlaiset vaikutukset (a alakohhta), sekä oikeudesta valmistaa kappaleita yksityiskäyttöön (b alakohhta). Kummankin poikkeuksen käyttöönoton edellytyksenä on, että tekijät saavat sopivan hyvityksen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.12.2011), että tekijänoikeusdirektiivin 5 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen poikkeus koskee vain analogisen kappaleen valmistamista analogisesta alkuperäiskappaleesta. Kappaleen valmistaminen kirjoittimella tai tietokoneella ei siten kuulu kyseisen poikkeuksen ja siihen liittyvän sopivan hyvityksen piiriin. *Suomi* katsoi myös, että direktiivin säännökset edellyttävät teknisten toimenpiteiden ja niiden soveltamatta jättämisen ottamista huomioon direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun sopivan hyvityksen osalta. Jäsenvaltioilla on direktiivin mukaan oikeus huomioida hyvitysmaksuissa myös se, onko tekijällä ollut mahdollisuus estää yksityisestä kopioinnista syntyvä haitta. Lisäksi katsottiin, että sopivan hyvityksen piiriin ei kuulu sellainen vastikkeellinen tai vastikkeeton kappaleen valmistaminen, joka tapahtuu tekijän ja käyttäjän välisellä sopimuksella.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 24.1.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 27.6.2013 antamassaan tuomiossa, että tekijänoikeusdirektiivin 5 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen poikkeus koskee myös kappaleen digitaalista valmistamista tietokoneella ja kirjoittimella silloin, kun nämä laitteet ovat kytkettyinä toisiinsa. Kopiointia rajoittavien teknisten toimenpiteiden soveltamatta jättäminen ei voi aiheuttaa sitä, että velvollisuutta sopivan hyvityksen maksamiseen ei sovellettaisi. Direktiivi kuitenkin sallii sen, että sopivan hyvityksen määrää laskettaessa otetaan huomioon se, onko tällaisia teknisiä toimenpiteitä sovellettu. Lopuksi tuomioistuin katsoi, että oikeudenhaltijan antamalla suostumuksella ei ole merkitystä sopivan hyvityksen maksamiseen.

6. Asia C-521/11, *Amazon.com International Sales e.a.*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Kappaleen valmistaminen yksityiseen käyttöön – Sopiva hyvitys

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä asiassa, joka koski tekijänoikeusdirektiivin 2001/29/EY tulkintaa. Direktiivin pääsäännön mukaan tekijänoikeuden haltijoilla on yksinoikeus valmistaa teoksista kappaleita. Poikkeuksena tästä jäsenvaltiot voivat säätää luonnollisille henkilöille oikeuden valmistaa kappaleita yksityiseen käyttöön edellyttäen, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen. Kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksillä pyrittiin selvittämään, miten tätä poikkeusta ja erityisesti sopivan hyvityksen käsitettä tulisi tulkita.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (31.1.2012), että sellainen järjestelmä, jossa direktiivin 5 artiklan 2 kohdan mukainen sopiva hyvitys on mahdollista saada yksinomaan yhteisvalvontajärjestön välityksellä, ja jossa yksityistä kopiointia koskeva maksu peritään erotuksetta kaikista järjestelmän piiriin kuuluvista kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista välineistä, kun laitteen käyttäjän on kuitenkin mahdollista saada maksu yhteisvalvontajärjestöltä palautuksena tietyissä tapauksissa, on direktiivin mukainen. Unionin oikeus ei ole esteenä järjestelmälle, jossa yhteisvalvontajärjestö maksaa puolet sopivan hyvityksen rahoittamiseksi kerättävistä maksuista saatavista tuotoista yhteiskunnallisille ja kulttuurialan laitoksille ja loppuosan suoraan oikeudenhaltijoille. Direktiivin säännöksistä ei voida katsoa johtuvan velvollisuutta olla perimättä yksityistä kopiointia koskevaa maksua, joka muutoin vastaa direktiivin vaatimuksia, vaikka tällainen maksu olisi jo maksettu toisessa jäsenvaltiossa. Direktiivin säännökset eivät toisaalta estä sitä, että jäsenvaltiossa otetaan huomioon toisessa jäsenvaltiossa suoritettu maksu.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzi* antoi ratkaisuehdotuksensa 7.3.2013.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 11.7.2013 antamassaan tuomiossa, että järjestelmä, jossa yksityistä kopiointia koskeva maksu peritään kaikilta, jotka saattavat teosten kappaleiden valmistamiseen soveltuvan välineen markkinoille, ja jossa maksu on mahdollista saada tietyissä tilanteissa palautuksena takaisin, on direktiivin mu-

kainen. Edellytyksenä on, että oikeus mahdollisesti maksettujen maksujen palautukseen on todellinen ja sellainen, ettei sen toteuttamistapa tee kyseisten maksujen takaisin saamisesta suhteettoman vaikeaa. Tuomioistuinten mukaan ei ole estettä sille, että sopivan hyvityksen maksamisesta saatavat tuotot ohjataan puoliksi suoraan oikeudenhaltijoille ja puoliksi välillisesti oikeudenhaltijoille yhteiskunnallisten ja kulttuurialan laitosten tukemisen kautta, kunhan kyseiset laitokset todella hyödyttävät oikeudenhaltijoita eivätkä niiden toimintatavat ole syrjiviä. Direktiivin säännökset eivät estä perimästä yksityistä kopiointia koskevaa maksua, vaikka jossain toisessa jäsenvaltiossa olisi jo maksettu vastaava maksu.

7. Yhdistetyt asiat C-523/11, *Prinz* ja C-585/11, *Seeberger*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** SEUT 20 ja 21 artikla (unionin kansalaisten vapaa liikkuvuus) – Opintotuki – Asuinpaikka – Kolmen vuoden yhtäjaksoinen oleskelu ennen ulkomailla opiskelua

Asian käsittely: Kaksi saksalaista tuomioistuinta esittivät unionin tuomioistuimelle samansisältöiset ennakkoratkaisupyyntöt, jotka koskivat SEUT 20 ja 21 artiklan tulkintaa. Ennakkoratkaisukysymyksillään kansalliset tuomioistuimet pyrkivät selvittämään, onko unionin oikeus esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan opintotuen saaminen toisessa jäsenvaltiossa suoritettaviin opintoihin evätään yksinomaan siitä syystä, että opiskelijalla ei opintojen alkaessa ole ollut vakinaista asuinpaikkaa tuen myöntävässä jäsenvaltiossa vähintään kolmea vuotta. Kansalliset tuomioistuimet tiedustelivat, rajoittaako Saksa kolmen vuoden asumista koskevalla edellytyksellä perusteettomasti omien kansalaistensa oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti toisten jäsenvaltioiden alueella. Unionin tuomioistuin yhdisti 18.9.2012 annetulla määräyksellään asiat suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.1.2012 asiassa C-523/11, *Prinz* ja 4.4.2012 asiassa C-585/11, *Seeberger*) sekä asioissa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (29.11.2012), että vaikka asumista koskevan edellytyksen voidaan periaatteessa katsoa rajoittavan unionin kansalaisten vapaata liikkuvuutta, on kyseessä olevan kaltainen asumisedellytys kuitenkin perusteltavissa yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä. Edellytys täyttää myös suhteellisuusperiaatteen mukaiset vaatimukset. Se ei ylitä sitä, mikä on tarpeen hyväksyttävän tavoitteen saavuttamiseksi, eli sen varmistamiseksi, että tukea saavat opiskelijat ovat integroituneet tukea maksavan jäsenvaltion yhteiskuntaan. Lisäksi yksiselitteisesti määritelty asumisedellytys takaa oikeusvarmuuden ja avoimuuden korkean tason myönnettäessä opintotukea toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvaa opiskelua varten.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 21.2.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 18.7.2013 antamassaan tuomiossa, että SEUT 20 ja 21 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jossa toisessa jäsenvaltiossa suoritettaviin opintoihin yli vuodeksi myönnettävälle opintotuella on asetettu yksi ainoa edellytys, jonka mukaan hakijalla on oltava vakinaisen asuinpaikka kyseisessä jäsenvaltiossa vähintään kolmen vuoden ajan ennen mainittujen opintojen aloittamista.

8. Asia C-622/11, *Pactor Vastgoed*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Arvonlisäverotus – Arvonlisäveron vähennys – Vähennetyn veron oikaiseminen – Kiinteän omaisuuden luovutus

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski arvonlisäveron vähennyksen oikaisua. Asia koski tilannetta, jossa verovelvollinen oli hankkinut luovuttajalta kiinteää omaisuutta, ja jossa luovuttaja oli vähentänyt luovutuksen yhteydessä häneltä laskutetun arvonlisäveron. Kansallinen veroviranomainen kuitenkin katsoi, että luovutuksen olisi tullut tapahtua kansallisen lain-säädännön mukaan verosta vapautettuna ja määräsi luovutuksensaajan suorittamaan luovuttajan vähentämän arvonlisäveron määrää vastaavan määrän. Kansallinen tuomioistuin halusi selvittää, salliiko kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY sen, että alun perin tehty arvonlisäveron vähennys oikaistaan direktiivin 20 artiklan mu-

kaisesti siten, että vähennetty määrä kannetaan muulta kuin vähennyksen aiemmin tehneeltä verovelvolliselta, erityisesti siltä, jolle kyseinen verovelvollinen on luovuttanut hyödykkeen.

Suomi katsoi kirjallisisissa huomautuksissaan (28.3.2012), että direktiivi sallii sen, että kun alun perin tehty arvonlisäveron vähennys oikaistaan direktiivin 20 artiklan mukaisesti, vähennetty määrä kannetaan muulta kuin vähennyksen aiemmin tehneeltä verovelvolliselta. Jäsenvaltioilla on laaja harkintavalta sen suhteen, miten oikaisu käytännössä toteutetaan ja kenelle oikaisuvaatimus kohdistetaan. Lisäksi tulkinta, jonka mukaan luovutuksen-saajaa ei voitaisi määrätä oikaisuvelvolliseksi, aiheuttaisi erityisesti kiinteistöjen luovutustilanteissa yrityksille oikeudellista epävarmuutta ja estäisi oikaisumenettelyssä perusteettoman hyödyn poistamisen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Wathelet* antoi ratkaisuehdotuksensa 30.5.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistu*in katsoi 10.10.2013 antamassaan tuomiossa, että direktiivi on esteenä sille, että arvonlisäveron vähennyksen oikaisun johdosta maksettavat summat kannetaan muulta kuin vähennyksen tehneeltä verovelvolliselta. Sillä päinvastainen tulkinta, jonka mukaan tavaroiden luovutusta tai palvelujen suoritusta koskevan arvonlisäveron vähennyksen oikaisu voisi rasittaa muuta verovelvollista kuin kyseisen luovutuksen tai palvelujen suorituksen vastaanottajaa, ei sopisi yhteen direktiivin vähennysten oikaisemista koskevien tavoitteiden kanssa.

9. Asia C-6/12, P Oy

Ennakkoratkaisupyyntö
Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 107 artikla (valtiontuki) – Tuloverotus – Tappioiden vähentämisoikeus omistajanvaihdostilanteessa – Tuen käsite

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä, joka koski tuloverolain mukaista tappioiden vähentämisoikeutta omistajanvaihdostilanteessa. Pääasiassa on kyse siitä, onko yhteisölle tai yhtymälle, jonka osakkeista tai osuuksista yli puolet on vaihtanut omistajaa, tuloverolain perusteella erityisestä syystä myönnettävä oikeus tappioiden vähentämiseen EUT-sopimuksessa tarkoitettua valtiontukea. Jos kyseinen erityisistä syistä myönnettävä tappionvähennysoikeus katsottaisiin tueksi, asiassa on kyse myös siitä, voidaanko järjestelmää pitää voimassa olevana tukiohjelmana.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.5.2012) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (22.11.2012), että tuloverolain mukaista erityistä tappioiden vähentämisoikeutta omistajanvaihdostilanteissa ei voida katsoa valtiontueksi. SEUT 107 artiklan valikoivuutta koskeva edellytys ei ole esteenä tappioiden vähentämisoikeutta omistajanvaihdostilanteissa koskevalle järjestelmälle. Toissijaisesti Suomi katsoi, että mikäli tuloverolain tappioiden vähentämisoikeutta omistajanvaihdostilanteissa koskeva järjestelmä katsotaan valtiontueksi, kyseistä järjestelmää on pidettävä jo voimassa olevana tukiohjelmana.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 7.2.2013.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 18.7.2013 antamassaan tuomiossa, että kyseinen verojärjestelmä voi olla valtiontukea, jos osoitetaan, että lupa vähentää aiemmilta verovuosilta vahvistetut tappiot myös omistajanvaihdoksen jälkeen on poikkeus siitä pääsäännöstä, että tappioita ei voida omistajanvaihdoksen jälkeen vähentää. Lupajärjestelmä ei kuitenkaan ole valtiontukea, jos viranomaisella ei ole luvan myöntämisessä sellaista harkintavalttaa, jonka nojalla lupapäätös voisi perustua verojärjestelmälle vieraisiin kriteereihin. Vaikka lupajärjestelmä katsottaisiin tueksi, se on joka tapauksessa voimassa olevaa tukea, joten kyseisiä tuloverolain säännöksiä voidaan soveltaa aiemman tulkintakäytännön mukaisesti ainakin siihen asti, kunnes komissio mahdollisesti esittää järjestelmää muutettavaksi.

10. Asia C-109/12, Laboratoires Lyocentre

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Lääkedirektiivi 2001/83/EY – Laitedirektiivi 93/42/ETY – CE-merkinnällä varustetun lääkinnällisen laitteen luokitteluun lääkkeeksi – Tavaroiden vapaa liikkuvuus

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski lääkedirektiivin 2001/83/EY ja laitedirektiivin 93/42/ETY tulkintaa. Kolmella ennakkoratkaisukysymyksellä KHO pyrki selvittämään ensinnä, onko se, että valmisteen on yhdessä jäsenvaltiossa katsottu olevan laitedirektiivin mukainen CE-merkinnällä varustettu lääkinnällinen laite, esteenä sille, että toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomais määrittelee kyseisen valmisteen lääkkeeksi. KHO kysyi toiseksi, voidaanko valmiste luokitella lääkkeeksi yksinomaan lääkedirektiivissä säädettyä menettelyä noudattaen, vai onko ennen valmisteen lääkkeeksi määrittelyä noudatettava laitedirektiivin 8 artiklan suojalausekemenettelyä tai 18 artiklan säännöksiä koskien perusteettomasti kiinnitettyä CE-merkintää. Kolmanneksi KHO tiedusteli, asettaako lääkedirektiivi, laitedirektiivi tai unionin oikeus ylipäänsä esteitä sille, että saman jäsenvaltion markkinoilla on saman ainesosan sisältäviä valmisteita samanlaisin vaikutustavoin yhtäältä lääkedirektiivin mukaisena myyntilupaa edellyttävänä lääkkeenä ja toisaalta laitedirektiivin mukaisena lääkinnällisenä laitteena.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.6.2012) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (20.2.2013) ettei valmisteen katsominen yhdessä jäsenvaltiossa lääkinnälliseksi laitteeksi ja siihen tässä jäsenvaltiossa kiinnitetty CE-merkintä ole esteenä sille, että toisen jäsenvaltion viranomais määrittelee kyseisen valmisteen lääkedirektiivin mukaiseksi lääkkeeksi. Toiseksi *Suomi* katsoi, että laitedirektiivin mukaisella CE-merkinnällä varustettu valmiste, jota jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen mukaan ei voida pitää laitedirektiivissä tarkoitettuna lääkinnällisenä laitteena, voidaan luokitella lääkkeeksi yksinomaan lääkedirektiivin perusteella. Luokittelupäätöksestä tulee kuitenkin ilmoittaa komissiolle laitedirektiivin 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen. Kolmanneksi *Suomi* katsoi, että unionin oikeus ei aseta esteitä sille, että saman jäsenvaltion markkinoilla on saman ainesosan sisältäviä valmisteita samanlaisin vaikutustavoin yhtäältä lääkedirektiivin mukaisena lääkkeenä ja toisaalta laitedirektiivin mukaisena lääkinnällisenä laitteena.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 30.5.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 3.10.2013 antamassaan tuomiossa, että tuotteen luokittelu yhdessä jäsenvaltiossa lääkinnälliseksi laitteeksi, joka on varustettu CE-merkinnällä, ei ole esteenä sille, että toisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset luokittelevat saman tuotteen sen farmakologisten, immunologisten tai metabolisten vaikutusten perusteella lääkkeeksi. Jotta jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat luokitella lääkkeeksi tuotteen, joka on jo toisessa jäsenvaltiossa luokiteltu lääkinnälliseksi laitteeksi, joka on varustettu CE-merkinnällä, niiden on ennen luokittelumenettelyn soveltamista noudatettava laitedirektiivin 18 artiklan (ja tarvittaessa 8 artiklan) mukaista menettelyä. Yhdessä ja samassa jäsenvaltiossa tuotetta, joka ei ole identtinen toisen lääkkeeksi luokitellun tuotteen kanssa, mutta joka kuitenkin sisältää saman ainesosan ja jolla on samalaista vaikutustapa, ei lähtökohtaisesti voida myydä lääkinnällisenä laitteena paitsi, jos jokin muu tämän tuotteen ominaisuus edellyttää, että tuote luokitellaan lääkinnälliseksi laitteeksi ja sitä myydään lääkinnällisenä laitteena.

11. Asia C-276/12, *Sabou*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Direktiivi 77/799/ETY – Jäsenvaltioiden välinen virka-apu verotuksen alalla – Tietopyyntö toisen jäsenvaltion viranomaisille – Verovelvollisen oikeus osallistua tietopyyntöön valmisteluun ja sen perusteella toteutettavaan todistajan kuulemiseen

Asian käsittely: Tšekkiläinen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski jäsenvaltioiden toimivaltaiten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen alalla annetun direktiivin 77/799/ETY tulkintaa. Direktiivissä säädetään jäsenvaltioiden veroviranomaisten yhteistyöstä niiden vaihtaessa tietoja tulo- ja varallisuusverojen asianmukaiseksi määrittämiseksi. Ennakkoratkaisukysymykset koskivat verovelvollisen oikeuksia, sovellettavien menettelyjen määräytymistä sekä vastauksen vähimmäissisältöä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.9.2012), että direktiivissä ei säädetä verovelvollisen oikeuksista, vaan oikeudet määräytyvät kunkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelysääntöjen perusteella. Näin ollen esimerkiksi se, onko verovelvollisella oikeus osallistua tietopyyntöön nojalla järjestettävään todistajankuu-

lemiseen, määräytyy pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella. Vastauksen vähimmäisisällön osalta Suomi katsoi, että tiedot tulee yksilöidä sillä tarkkuudella, että niiden paikkansapitävyys on mahdollista luotettavasti näyttää toteen. Verovelvollisella on oikeus kyseenalaistaa direktiivin nojalla toimitettujen tietojen oikeellisuus vastaavalla tavalla kuin muidenkin veroviranomaisen päätöksen pohjana olevien tietojen oikeellisuus.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 22.10.2013 antamassaan tuomiossa, että verovelvollisella ei ole unionin oikeuden nojalla oikeutta saada etukäteen tietoa direktiivin mukaisesta virka-apupyynnöstä, osallistua pyynnön muotoiluun tai osallistua tietopyynnön nojalla järjestettävään todistajankuulemiseen. Unionin oikeus ei kuitenkaan ole esteenä sille, että kansallisessa laissa säädetään tällaisista oikeuksista. Lisäksi tuomioistuim katsoi, että direktiivissä 77/799/ETY ei säädetä siitä, millä edellytyksillä verovelvollinen voi riitauttaa pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimittamien tietojen oikeellisuuden, eikä siinä aseteta minkäänlaisia erityisvaatimuksia toimitettavien tietojen sisällön osalta. Viimeksi mainittuja seikkoja koskevien sääntöjen vahvistaminen kuuluu pelkästään kansallisen oikeuden alaan.

12. Asia C-321/12, *Van der Helder ja Farrington*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sosiaaliturva-asetus (ETY) N:o 1408/71 – Vastuu eläkeläisen sairaanhoidon kustannuksista – Lainsäädäntö, jonka alainen henkilö on ollut pisimmän ajan

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuim teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien sosiaaliturva-asetuksen (ETY) N:o 1408/71 28 artiklan tulkintaa. Kyseinen artikla koskee tilannetta, jossa eläkkeellä oleva henkilö saa eläkettä useasta jäsenvaltiosta, mutta ei nykyisestä asuinvaltiostaan. Asetuksen mukaan tällöin sairaanhoidon kustannuksista vastaa se jäsenvaltio, jonka lainsäädännön alainen henkilö on pisimpään ollut. Kansallinen tuomioistuim tiedusteli, tarkoitetaanko asetuksen kyseisessä kohdassa sairaus- ja äitiysetuuksia koskevaa lainsäädäntöä, eläke-etuuksia koskevaa lainsäädäntöä vai asetuksen II osaston lainvalintasäännösten nojalla sovellettavaa lainsäädäntöä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.10.2012) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (18.4.2013), että sosiaaliturva-asetuksen tarkoituksen mukaista on se, että asetuksen 28 artiklassa tarkoitettussa tilanteessa sairausetuuksien kustannuksista vastaa se jäsenvaltio, jossa henkilö on tehnyt suurimman osan työurastaan. Näin ollen kyseisessä artiklassa on tarkoitettu viitata lainsäädäntöön, jonka alaisuudessa henkilölle on kertynyt eniten eläkkeeseen oikeuttavia työskentely-, vakuutus- tai maksukausia. Huomioon on kuitenkin otettava vain ne kaudet, jotka ovat kertyneet silloin, kun henkilö on asetuksen II osaston lainvalintasäännösten nojalla ollut toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Wahl* antoi ratkaisuehdotuksensa 19.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 10.10.2013 antamassaan tuomiossa, että ilmaisulla "jonka lainsäädännön alainen henkilö on ollut pisimmän ajan" tarkoitetaan eläke-etuuksia koskevaa lainsäädäntöä.

13. Asia C-437/12, *X*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 110 artikla (maksut) – Autoverotus – Rekisteröinnin yhteydessä kannettava vero – Käytetyn auton maahantuonti – Hiilidioksidipäästöihin perustuvan verojärjestelmän käyttöönotto

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuim teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski Alankomaissa käyttöön otetun henkilöauto- ja moottoripyöräveron yhteensopivuutta SEUT 110 artiklan kanssa. Tuomioistuim tiedusteli kysymyksillään pääasiassa sitä, onko unionin oikeuden vastaista se, että käytetynä maahantuotuun autoon sovelletaan samoja veronmääräytymisperusteita kuin uusiin autoihin (arvonalen-

nus huomioiden), vaikka kyseisen auton ensimmäisenä käyttöönottovuonna voimassa olleen lainsäädännön mukainen verokanta on ollut alhaisempi tai ainakin eri perusteiden määräätyvä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.1.2013) ja suullisessa käsittelyssä (19.9.2013), että SEUT 110 artikla ei ole esteenä sille, että jäsenvaltio nostaa verotuksen tasoa tai muuttaa veron määrätymisperusteita. Arvioitaessa, onko käytetyn ajoneuvon rekisteröinnin yhteydessä kannettava vero suurempi kuin vastaavan aiemmin rekisteröidyn ajoneuvon hinnassa jäljellä olevan veron määrä, vertailu suoritetaan vain sellaisiin aiemmin rekisteröityihin ajoneuvoihin nähden, joihin on sovellettu samoja veronmääräytymisperusteita ja samaa veroasteikkoa kuin nyt rekisteröitävään ajoneuvoon. Edellytyksenä on, että veroperusteiden muutosta voidaan pitää objektiivisten tavoitteiden mukaisena siten, että niiden seurauksena ei ole käytettyjen ajoneuvojen tuonnin merkittävä aleneminen ja että ajoneuvojen arvon alentuminen otetaan asianmukaisesti huomioon.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 19.12.2013 antamassaan tuomiossa, että tilanteessa, jossa rekisteröinnin yhteydessä kannettavan veron määrä on vaihdellut eri vuosina, SEUT 110 artikla on esteenä sille, että maahan tuotavasta käytetystä ajoneuvosta kannettavan rekisteröintiveron määrä on suurempi kuin pienin jäljellä oleva kyseisen veron määrä, joka sisältyy kyseisessä jäsenvaltiossa jo rekisteröityjen samanlaisten käytettyjen ajoneuvojen arvoon.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Yhdistetyt asiat C-512/11 ja C-513/11, *Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Tasa-arvodirektiivi 2006/54/EY – Raskaussuojeludirektiivi 92/85/ETY – Vanhempainlomadirektiivi 96/34/EY – Työehtosopimus – Rajoitus äitiysvapaan palkan maksamiselle – Uusi äitiysvapaa suoraan palkattomalta hoitovapaalta

Asian käsittely: Suomen työtuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen, joka koskee erityisesti tasa-arvodirektiivin ja raskaussuojeludirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisukysymyksellään työtuomioistuin pyrkii selvittämään, onko työehtosopimuksen määräys, jonka mukaan äitiysvapaan palkkaa ei makseta työntekijälle, joka jää uudelle äitiysvapaalle suoraan palkattomalta hoitovapaalta, unionin oikeuden vastainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.1.2012) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (7.11.2012), että raskaussuojeludirektiivi 92/85/ETY tai tasa-arvodirektiivi 2006/54/EY eivät ole esteenä sellaisille työehtosopimuksen määräyksille tai niiden tulkinnalle, joiden mukaan palkattomalta hoitovapaalta äitiysvapaalle jäävälle työntekijälle ei makseta työehtosopimuksen mukaista äitiysvapaan palkkaa. Kummastakaan direktiivistä ei seuraa velvollisuutta maksaa palkkaa äitiysvapaan ajalta. Suullisessa käsittelyssä *Suomi* katsoi, että myöskään vanhempainlomadirektiivi ei ole esteenä pääasioissa kyseessä olevien kaltaisille työehtosopimuksen työssäoloehdoille.

Unionin tuomioistuin tiedusteli 13.6.2012 asian osapuolille esittämällään kirjallisella kysymyksellä sitä, merkitsevätkö pääasioissa kyseessä olevat hoitovapaat vanhempainlomadirektiivin liitteessä olevan puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettua jäsenvaltioiden myöntämää suotuisampaa suojelua, ja jos tähän kysymyseen vastataan myöntävästi, voiko tällä seikalla olla vaikutusta työtuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksessä annettavaan vastaukseen. Vastauksessaan 12.7.2012 *Suomi* katsoi, että sillä, merkitsevätkö hoitovapaat, joilla pääasioiden kantajat olivat, puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettua suotuisampaa suojelua, ei ole merkitystä ennakkoratkaisukysymykseen annettavan vastauksen kannalta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* katsoi 21.2.2013 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että raskaussuojeludirektiivi, tasa-arvodirektiivi ja vanhempainlomadirektiivi eivät ole esteenä sellaisille kansallisille työehtosopimuksen määräyksille tai niiden tulkinnalle, joiden mukaan palkattomalta hoitovapaalta äitiys-

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.3.2013), että Schengenin rajasäännöstöä ja viisumisäännöstöä on tulkittava yhtenäisesti. Schengenin rajasäännöksen 7 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan kolmannen maan kansalaisella on oltava rajan ylittämiseen oikeuttava asiakirja, jonka voimassaolo ei ole päättynyt, ja että asiakirjaan on tarvittaessa liitetty viisumi tai oleskelulupa. Suomi katsoi, että säännös ei salli toisen voimassa olevan matkustusasiakirjan käyttöä yhdessä mitätöidyn viisumillisen passin kanssa. Tätä kantaa tukee myös Schengenin rajasäännöksen 5 artikla. Lisäksi viisumisäännöksen 34 artiklan mukaan viisumi on kumottava, jos sen myöntämistä koskevat edellytykset eivät enää täyty, ja mitätöitävä, jos nämä edellytykset eivät täyttyneet edes viisumin myöntämisaikana.

3. Asia C-117/13, *Technische Universität Darmstadt*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Direktiivin 5 artiklan 3 kohdan n alakohdan tulkinta – Kirjaston kokoelmissa olevien teosten saattaminen digitaaliseen muotoon – Digitoitujen teosten käyttö – Lisenssisopimustarjouksen merkitys

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä asiasa, joka koskee tekijänoikeusdirektiivin 2001/29/EY 5 artiklan 3 kohdan n alakohdan tulkintaa. Kyseisessä säännöksessä säädetään poikkeuksesta tekijänoikeuden haltijan kappaleen valmistamista koskevaan yksinoikeuteen sekä oikeuteen välittää teos yleisölle. Tuomioistuin pyrkii ennakkoratkaisupyyntönsä selventämään, millä edellytyksin yleisölle avoin kirjasto voi digitoida kokoelmissaan olevia teoksia ja tarjota niitä yleisön saataville, sekä millä tavoin kirjaston käyttäjät voivat hyödyntää näitä teoksia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.6.2013) ensinnä, että pelkästä kustantajan tekemästä tarjouksesta ei seuraa, että teos ei kuuluisi direktiivin 5 artiklan 3 kohdan n alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen soveltumisalaan. Toiseksi Suomi katsoi, että jäsenvaltiot voivat myöntää direktiivin nojalla kirjastoille oikeuden digitoida niiden kokoelmiin sisältyviä teoksia, jos tämä on välttämätöntä kyseisen teoksen saattamiseksi yleisön saataviin tähän tarkoitukseen varatulla päätteellä. Kolmanneksi Suomi katsoi, että kyseisellä säännöksellä sallitaan yleisölle siinä tarkoitettujen teosten tulostaminen paperille, mutta ei niiden tallentamista USB-muistitikulle tai muulle digitaalisille aineistoille tarkoitetulle alustalle.

4. Asia C-183/13, *Banco Mais*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Kuudes arvonnäverodirektiivi 77/388/ETY – Direktiivin 17 artiklan 5 kohdan ja 19 artiklan 1 kohdan tulkinta – Rahoitusleasing – Arvonnäverojärjestelmään liittyvä vähennysoikeus – Yleiskustannukset – Leasing-vastikkeeseen sisältyvien korkojen sisällyttäminen suhdeluvun nimittäjään

Asian käsittely: Portugalilainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä, joka koskee arvonnäverotuksessa leasing-vastikkeen huomioon ottamista laskettaessa yleiskustannusten vähennyskelpoista osuutta. Tuomioistuin tiedustelee, tuleeko maksettu vuokra sisällyttää kokonaisuudessaan vähennyskelpoista osuutta laskettaessa käytettävän suhdeluvun nimittäjään, vai onko huomioon otettava sen sijaan yksinomaan korot, jotka pankki saa leasingvuokrasopimuksen nojalla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.7.2013), että pankin rahoitusleasingpalvelusta perimä vuokra tulee sisällyttää suhdeluvun nimittäjään ja osoittajaan kokonaisuudessaan, mukaan lukien korot. Nimittäjään ja osoittajaan sisällytetään arvonnäveron vähentämiseen oikeuttavien liiketoimien muodostavan liikevaihdon määrä ilman veroa, eli näiden liiketoimien veron peruste. Kun pankki perii leasing-sopimuksen perusteella vuokraa irtaimesta esineestä, on veron perusteeksi katsottu koko pankin vuokraesineestä perimä vuokra, korko mukaan lukien.

5. Asia C-219/13, K

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/47/EY – 98 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta ja III liitteen III 6 kohta – Alennettu arvonlisäverokanta – Muulla fyysisellä alustalla kuin paperilla oleva kirja

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee arvonlisäverodirektiivin III liitteen 6 kohdan tulkintaa. Kyseisessä säännöksessä säädetään mahdollisuudesta soveltaa alennettua arvonlisäverokantaa kirjojen ja tiettyjen muiden tuotteiden luovutuksiin. KHO tiedustele, tuleeko alennettua arvonlisäverokantaa soveltaa painettujen kirjojen lisäksi muilla fyysisillä alustoilla, kuten CD- tai CD-ROM-levyllä tai muistitikulla, oleviin äänikirjoihin tai e-kirjoihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.8.2013), että arvonlisäverodirektiivi ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan painettuihin kirjoihin sovelletaan alennettua arvonlisäverokantaa, mutta muilla fyysisillä alustoilla, kuten CD-ROM-levyllä tai muistitikulla oleviin kirjoihin sovelletaan yleistä arvonlisäverokantaa. Jäsenvaltiot voivat valita missä laajuudessa ne soveltavat alennettua arvonlisäverokantaa direktiivissä listattuihin tuoteryhmiin, kunhan verotuksen neutraalisuus ei vaarannu. Painettujen kirjojen ja muilla fyysisillä alustoilla olevien äänikirjojen tai e-kirjojen ominaisuudet ja käyttötavat poikkeavat toisistaan siinä määrin, ettei niiden voida katsoa kilpailevan keskenään, eikä erilainen verokohtelu siten vaaranna verotuksen neutraalisuutta.

6. Asia C-279/13, C More Entertainment

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Yleisölle välittämisen käsite – Linkittäminen suoratoistona internetissä esitettävään jääkiekko-otteluun

Asian käsittely: Ruotsin korkein oikeus (Högsta domstolen) on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö asiassa, joka koskee tekijänoikeusdirektiivissä 2001/29/EY tarkoitetun yleisölle välittämisen käsitteen tulkintaa. Ennakkoratkaisukysymykset koskevat sitä, miten yleisölle välittämisen käsitettä on tulkittava suhteessa linkin luomiseen internetissä suoratoistona esitettävään jääkiekko-otteluun. Tuomioistuin tiedustele myös, voivatko jäsenvaltiot säätää laajemmasta yksinoikeudesta kuin mitä kyseisissä säännöksissä tarkoitetaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.9.2013), että yleisölle välittämisen käsitteeseen sisältyy sellainen menettely, jossa linkin luomisella teos välitetään laajemmalle yleisölle kuin mitä oikeudenhaltija on tarkoittanut käyttäessään yksinoikeuttaan välittää teos yleisölle internetin välityksellä. Sillä, että pääsyä linkitettyyn teokseen on jollain tavoin rajoitettu, ja sillä, millä tavoin linkitys tehdään, voi olla merkitystä sen arvioinnissa, edellyttäväkö linkittäminen oikeudenhaltijan luvan. Lisäksi *Suomi* katsoi, että kansallisesti ei voida säätää laajemmasta yksinoikeudesta välittää teos yleisölle ja saattaa teos yleisön saataville kuin mitä tekijänoikeusdirektiivissä ja kansainvälisissä sopimuksissa on säädetty.

7. Asia C-318/13, X

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Direktiivi 79/7/ETY – Työtapaturmasta maksettava lakisääteinen haattaraha – Vakuutusmatemaattiset tekijät – Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö asiassa, joka koskee työtapaturman perusteella maksettavan haattarahan suuruuden määrittämistä. KHO tiedustele, onko kertakaikkisena korvauksena maksettavan haattarahan suuruuden määrittäminen miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaista toteuttamista sosiaaliturvaa koskevista kysymyksissä koskevan direktiivin 79/7/ETY 4 artiklan 1 kohdan mukaista kun haattarahan suuruuden määrittämisessä käytetään vakuutusmatemaattisena laskentaperusteena naisten ja miesten erilaisia elinajanodotteita. Lisäksi KHO esittää kysymyksiä jäsenvaltion korvausvastuun edellytyksenä olevan unionin oikeuden rikkomisen ilmeisyydestä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.9.2013), että direktiivi 79/7/ETY ei ole esteenä kansalliselle sääntelylle, jonka perusteella jäljellä olevan eliniän kattavaksi tarkoitettu haittaraha muodostuu kertakorvauksena maksettuna pienemmäksi miehelle kuin saman ikäisen ja muutoin vastaavassa tilanteessa olevan naisen korvaus. Järjestelmää ei voi pitää syrjivänä, koska ero kertakorvauksen määrässä on seurausta korvauksen maksettavasta ja johtuu haittarahan luonteesta vakuutetun loppuelämän kattavana korvauksena. Kertakorvauksena suoritettava haittaraha mitoitetaan vastaamaan kyseisen henkilön saamaa jatkuvana koko tämän eliniän maksettavaa korvaussummaa. Tilastollisesti naisten keskimääräinen elinikä Suomessa on korkeampi kuin miesten, mikä johtaa erisuuruiseen kertakorvaukseen muuten samanlaisissa tilanteissa. Vahingonkorvausvelvollisuuden osalta Suomi katsoi, että asiassa ei ole kysymys jäsenvaltion korvausvastuun edellytyksenä olevasta unionin oikeuden riittävän ilmeisestä rikkomisesta.

8. Asia C-358/13, D

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Direktiivi 2001/83/EY – Lääkkeen määritelmä – Muuntohuumeiden luokittelu lääkkeeksi

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2001/83/EY tulkin-taa. Tuomioistuin haluaa selvittää, voidaanko ainetta tai aineiden yhdistelmiä pitää lääkkeenä vain, jos niistä on terapeuttista hyötyä tai niillä on joka tapauksessa myönteinen vaikutus elintoimintoihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.10.2013), että direktiivissä 2001/83/EY lääkkeellä tarkoitetaan myös aineita tai aineiden yhdistelmiä, joilla ei ole myönteistä vaikutusta ihmiskehoon. Direktiivin 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan sanamuodon mukaan lääkkeeltä edellytetään farmakologista vaikutusta elintoimintojen palauttamiseksi, korjaamiseksi tai muuttamiseksi. Kyseisen kohdan termi "muuttaa" on neutraali sen suhteen, onko aineen vaikutus ihmisen elintoimintoihin positiivinen vai negatiivinen. Huomautuksissa korostettiin, että lääkkeeksi luokittelun ja lääkkeen myyntiluvan myöntämisen edellytykset on pidettävä toisistaan erillään. Lääkkeen myönteisten vaikutusten ilmeneminen on ehdoton edellytys vain lääkkeen myyntiluvan myöntämiselle tiettyyn käyttötarkoitukseen (esim. tietyn sairauden hoitamiseen), sen sijaan lääkkeeksi luokittelu ei edellytä vastaavalla tavalla myönteisten vaikutusten todentamista.

9. Asia C-396/13, Sähköalojen ammattiliitto

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Asetus (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) – Lähetettyjä työntekijöitä koskeva direktiivi 96/71/EY – Työsopimukseen sovellettava laki – Palkkasaatavan siirtäminen ammattiliitolle perittäväksi – Saatavan siirtoon sovellettava laki – Vähimmäispalkka

Asian käsittely: Satakunnan käräjäoikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee muun muassa sitä, voiko suomalainen ammattiliitto, jolle puolalaiset lähetetyt työntekijät, jotka ovat ammattiliiton jäseniä, ovat siirtäneet Suomessa tehdystä työstä kertyneet palkkasaatavansa perittäväksi, nostaa Suomessa puolalaista työnantajaa vastaan kanteen. Ennakkoratkaisupyynnössä tiedustellaan myös sitä, miten lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaista vähimmäispalkan käsitettä tulisi tulkita esillä olevassa asiassa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (4.12.2013), että direktiivin 5 artiklan 2 kohdasta, tulkittuna yhdessä perusoikeuskirjan 12 ja 47 artiklan kanssa, seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa kansallinen tuomioistuin voi jättää soveltamatta työntekijöiden kotivaltion työlain säännöksen, joka estää palkkasaatavan siirtämisen. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 3 artiklan 7 kohdan toisen alakohdan mukaisesti vähimmäispalkkana voidaan pitää yleissitovan työehtosopimuksen mukaista lomarahaa ja urakkapalkkaa sekä lähetettynä olostä maksettavia lisä siltä osin kuin niitä ei makseta korvauksena lähetettynä olostä aiheutuneista tosiasiallisista kustannuksista, kuten matka-, majoitus- tai ruokailukustannuksista. Kansallisen tuomioistuimen on tapauskohtaisesti arvioitava, miltä osin lisät kuuluvat työsuhteeseen sovellettavan yleissitovan työehtosopimuksen mukaan osaksi vähimmäispalkkaa.

2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee SEUT 258 artiklaan perustuvia, jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan. Jaksossa 2.2.1 esitetään asiat, joissa on kertomuskaudella annettu tuomio tai määräys.

Euroopan komissio voi **SEUT 258 artiklan** perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan **rikkomuskanteen** unionin tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille unionin oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuuden. Kanteen nostamista edeltävät aina komission jäsenvaltiolle antama virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.2.1 Tuomiot ja määräykset

1. Asia C-74/11, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmäkisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä arvonlisäveroryhmään – Ryhmäkisteröintijärjestelmän rajoittaminen tiettyihin toimialoihin

Asian käsittely: Ryhmäkisteröinti tarkoittaa, että yhden jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita henkilöitä, jotka ovat oikeudellisesti itsenäisiä, mutta joilla on läheiset rahoitukselliset, taloudelliset ja hallinnolliset suhteet toisiinsa, käsitellään yhtenä verovelvollisena. *Komissio* katsoi kanteessaan (17.2.2011), että Suomen arvonlisäverolain ryhmäkisteröintiä koskevat säännökset ovat arvonlisäverodirektiivin 9 ja 11 artiklan vastaisia ensinnä, koska niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen arvonlisäveroryhmään ja toiseksi, koska niissä rajoitetaan ryhmäkisteröintijärjestelmä koskemaan ainoastaan rahoitus- ja vakuutuspalvelujen tarjoajia.

Suomi kiisti komission kanteen vastineessaan (12.4.2011), vastaajan vastauksessaan (8.9.2011) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (6.9.2012). *Suomi* katsoi, että arvonlisäveroryhmään voi kuulua myös ei-verovelvollisia henkilöitä, koska verovelvollisella voi normaalistikin olla sekä arvonlisäveron alaista toimintaa että ei-verollisia toimintoja. Yksittäisten toimijoiden tarkastelun sijaan olennaista on, että arvonlisäveroryhmä muodostaa hallinnollisen ja rahoituksellisen kokonaisuuden, koska arvonlisäverotus ei tällöin vaikuta tapaan, jolla toiminnot on edullisinta organisoida. *Suomi* katsoi myös, ettei direktiivin 11 artiklan sanamuodosta tai tarkoituksesta seuraa, että ryhmäkisteröinnin olisi oltava mahdollinen kaikilla aloilla, jos se otetaan käyttöön. Ryhmäkisteröinnin käyttöönotto on jäsenvaltiolle direktiivissä säädetty mahdollisuus, jota jäsenvaltio voi soveltaa suppeasti tai laajasti edellyttäen, että verotuksen neutraalisuus ei vaarannu.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 27.11.2012.

Tuomio: Unionin tuomioistuin hylkäsi kanteen 25.4.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi ensimmäisen väitteen osalta, että direktiivin 11 artiklan sanamuoto tukee sitä, että arvonlisäveroryhmään voi kuulua myös muita kuin verovelvollisia. Tuomioistuin totesi myös, että kyseisen artiklan asiayhteys tai tarkoitus ei puolta komission esittämää tulkintaa. Komission toisen väitteen osalta tuomioistuin totesi, että ryhmäkisteröintijärjestelmän rajoittaminen tiettyihin toimialoihin on mahdollista veropetosten ja veronkierron ehkäisemiseksi. Tuomioistuin katsoi, että komissio ei ollut osoittanut, että järjestelmän rajoittaminen rahoitus- ja vakuutusalan toimijoihin ei olisi perusteltua mainitun tavoitteen toteuttamiseksi.

2. Asia C-309/11, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Matkatoimistoihin sovellettava erityisjärjestelmä – Soveltaminen myös muihin kuin suoraan matkustajalle myytäviin palveluihin

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Suomi rikkoo direktiivin 2006/112/EY 306–310 artiklan mukaista matkatoimistojen erityisjärjestelmää, koska Suomessa erityisjärjestelmää sovelletaan myös silloin, kun matkapalvelu myydään muulle taholle kuin matkustajalle (asiakaslähtöinen tulkinta). Komission mukaan matkatoimistojen erityisjärjestelmää sovelletaan ainoastaan matkailupalveluihin, jotka matkatoimisto suorittaa suoraan loppukäyttäjille (matkustajalähtöinen tulkinta). Komissio nosti samalla perusteella kanteen myös kahdeksaa muuta jäsenvaltiota vastaan. Komissio katsoi erityisesti, että erityisjärjestelmää ei tule soveltaa silloin, kun matkatoimisto myy matkailupalvelun toiselle matkatoimistolle edelleenmyyntiä varten.

Suomi kiisti komission kanteen vastineessaan (1.9.2011) ja vastaajan vastauksessaan (22.12.2011) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (6.3.2013). *Suomi* katsoi, että komission kanteen perustuu vain direktiivin eräiden kieliversioiden sanamuotoon. Tilanteessa, jossa direktiivin eri kieliversiot poikkeavat toisistaan, säännöksiä tulee Suomen näkemyksen mukaan tulkita direktiivin ja erityisjärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Asiassa on kiistatonta, että asiakaslähtöinen tulkinta toteuttaa paremmin matkatoimistojen erityisjärjestelmän tavoitteet, joita ovat verotuksen yksinkertaistaminen ja verotulojen kohdentuminen siihen jäsenvaltioon, jossa palvelu tosiasiallisesti suoritetaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 26.9.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että kieliversioiden välisistä eroista johtuen kyseessä olevien säännösten tulkintaa ei voitu vahvistaa sanamuodon mukaisen tai säännöksen systematiikkaan perustuvan tulkinnan nojalla. Tulkinnan kannalta ratkaisevaa oli siten se, kumpi tulkinta vastaa paremmin erityisjärjestelmän taustalla olevia tavoitteita. Tuomioistuin päätyi asiakaslähtöisen tulkinnan kannalle, koska sen perusteella matkatoimistoihin voidaan soveltaa yksinkertaistettuja sääntöjä siitä asiakastyypistä riippumatta, jolle matkatoimistot suorittavat palveluitaan, ja koska sillä edistetään tulojen tasapainoista jakautumista jäsenvaltioiden kesken.

3. Asia C-109/13, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Direktiivin täytäntöönpanon viivästyminen – Täytäntöönpanotoimien ilmoittamatta jättäminen – Uhkasakko – Direktiivi 2009/72/EY (sähkön sisämarkkinat)

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Suomi ei ole antanut kaikkia tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/72/EY säännösten saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä tai ei ainakaan ole ilmoittanut niitä komissiolle. Komissio pyysi tuomioistuinta myös määräämään Suomelle 32 140,80 euron suuruisen päivittäisen uhkasakon tuomion julistamispäivästä lähtien.

Suomi osittain myönsi ja osittain kiisti vastineessaan (21.5.2013) ja vastaajan vastauksessa (9.9.2013) täytäntöönpanon ilmoittamatta jättämistä koskevan väitteen. Direktiivin täytäntöönpanosta oli perustellussa lausunnossa asetettuun määräpäivään mennessä (2.7.2012) tehty vain osittainen täytäntöönpanoilmoitus. Sikäli kuin komission kanteen koski tapaa, jolla direktiivi on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, *Suomi* katsoi, että kanteen tulisi ensisijaisesti jättää tutkimatta ja toissijaisesti hylätä perusteettomana. Kannetta edeltänyt rikkomusmenettely perustui vain ilmoittamatta jättämiseen, joten komissio ei voi kanteessaan esittää täytäntöönpanon sisällöllistä arviointia. *Suomi* katsoi lisäksi, että uhkasakon määräämistä koskeva komission pyyntö tulisi ensisijaisesti hylätä perusteettomana tai toissijaisesti komission ilmoittaman uhkasakon määrää tulisi alentaa tai uhkasakko jättää kokonaan määräämättä niiltä osin kuin täytäntöönpanotoimista on ilmoitettu komissiolle ennen tuomion julistamista.

Komissio päätti 13.11.2013 rikkomusmenettelyn lopettamisesta ja kanteen peruuttamisesta.

Määräys: *Unionin tuomioistuim*in poisti 18.12.2013 unionin tuomioistuimen presidentin tekemällä määräyksellä asian tuomioistuimen rekisteristä.

4. Asia C-111/13, *komissio vastaan Suomi*

Kanteen kohde: Direktiivin täytäntöönpanon viivästyminen – Täytäntöönpanotoimien ilmoittamatta jättäminen – Uhkasakko – Direktiivi 2009/73/EY (maakaasun sisämarkkinat)

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Suomi ei ole antanut kaikkia tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/73/EY säännösten saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä tai ei ainakaan ole ilmoittanut niitä komissiolle. *Komissio* pyysi tuomioistuinta myös määräämään Suomelle 28 569,60 euron suuruisen päivittäisen uhkasakon tuomion julistamispäivästä lähtien.

Suomi osittain myönsi ja osittain kiisti vastineessaan (27.5.2013) ja vastaajan vastauksessaan (9.9.2013) täytäntöönpanon ilmoittamatta jättämistä koskevan väitteen. Direktiivin täytäntöönpanosta oli perustellussa lausunnossa asetettuun määräpäivään mennessä (2.7.2012) tehty vain osittainen täytäntöönpanoilmoitus. Sikäli kuin komission kanteen koski tapaa, jolla direktiivi on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, *Suomi* katsoi, että kanteen tulisi ensisijaisesti jättää tutkimatta ja toissijaisesti hylätä perusteettomana. Kanteen edeltänyt rikkomusmenettely perustui vain ilmoittamatta jättämiseen, joten *komissio* ei voi kanteessaan esittää täytäntöönpanon sisällöllistä arviointia. *Suomi* katsoi lisäksi, että uhkasakon määräämistä koskeva komission pyyntö tulisi ensisijaisesti hylätä perusteettomana tai toissijaisesti komission ilmoittaman uhkasakon määrää tulisi alentaa tai uhkasakko jättää kokonaan määräämättä niiltä osin kuin täytäntöönpanotoimista on ilmoitettu komissiolle ennen tuomion julistamista.

Komissio päätti 13.11.2013 rikkomusmenettelyn lopettamisesta ja kanteen peruuttamisesta.

Määräys: *Unionin tuomioistuim*in poisti 18.12.2013 unionin tuomioistuimen presidentin tekemällä määräyksellä asian tuomioistuimen rekisteristä.

5. Asia C-178/13, *komissio vastaan Suomi*

Kanteen kohde: Direktiivin täytäntöönpanon viivästyminen – Kuljettajien työaikadirektiivi 2002/15/EY – Itsenäiset kuljettajat

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Suomi on jättänyt täyttämättä direktiivin 2002/15/EY 2 artiklan 1 kohdan, 3–7 artiklan ja 11 artiklan mukaiset velvoitteensa, koska se ei ole antanut kaikkia tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä itsenäisten kuljettajien osalta direktiivin saattamiseksi osaksi kansallisen lainsäädäntöä tai ei ainakaan ole ilmoittanut niitä komissiolle.

Suomi myönsi komission väitteet vastineessaan (25.6.2013) ja vastaajan vastauksessaan (13.9.2013) ja totesi, että direktiivin täytäntöönpano itsenäisten kuljettajien osalta on viivästynyt perusteltuun lausuntoon vastaamiselle annetusta määräajasta. *Suomi* totesi lisäksi, että direktiivin edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet itsenäisten kuljettajien osalta on sittemmin toteutettu sekä Manner-Suomen että Ahvenanmaan maakunnan osalta.

Komissio päätti 17.10.2013 rikkomusmenettelyn lopettamisesta ja kanteen peruuttamisesta.

Määräys: *Unionin tuomioistuim*in poisti 22.11.2013 unionin tuomioistuimen presidentin tekemällä määräyksellä asian tuomioistuimen rekisteristä.

2.3 VALITUSASIAT

Seuraava jakso koskee valituksia, jotka Suomi on tehnyt unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta. Unionin tuomioistuin on antanut yhden tuomion valitusasiassa, jossa Suomi on toiminut valittajana, ja jonka käsittelyyn Suomi on osallistunut kertomuskauden aikana.

Unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin voidaan **hakea muutosta** unionin tuomioistuimelta oikeuskysymysten osalta. Valittajina voivat olla asian kokonaan tai osittain hävinneet osapuolet ja eräin edellytyksin myös muut tahot. Samassa asiassa ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana olleet tahot ovat asian osapuolia myös valitusvaiheessa.

2.3.1 Tuomiot

1. Yhdistetyt asiat C-514/11 P, LPN vastaan komissio ja C-605/11 P, Suomi vastaan komissio

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-29/08, *LPN vastaan komissio*, antama tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Århus-asetus (EY) N:o 1367/2006 – Asiakirjajulkisuus – Ympäristötieto – Tutkintatoimien tarkoituksen suoja – Ylivoimainen yleinen etu

Asian käsittely: *Suomi* teki 25.11.2011 valituksen unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-29/08, *LPN vastaan komissio*, antamasta tuomiosta. Asia koski erityisesti avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisten tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevan poikkeuksen soveltamista. Suomi katsoi valituksessaan ja asiassa 29.5.2013 pidetyssä suullisessa käsittelyssä, että unionin yleisen tuomioistuimen tuomio on asetuksen vastainen, koska siinä on hyväksytty yleinen oletus, jonka mukaan toimiin voi olla luovuttamatta jäsenyyssvelvoitteiden rikkomista koskevan menettelyn asiakirjoja pyytäjille tutkimatta asiakirjoja konkreettisesti ja asiakirja-kohtaisesti. Suomi katsoi myös, että unionin yleinen tuomioistuin arvioi tuomiossaan ylivoimaisen yleisen edun olemassaoloa virheellisesti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Wathelet* antoi ratkaisuehdotuksensa 5.9.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi valituksen 14.11.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että komissio saattoi nojautua yleisen oletukseen, jonka mukaan tiedon antaminen jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaan menettelyyn liittyvien asiakirjojen sisällöstä vahingoittaisi tutkintatoimien tarkoitusten suojaa. Lisäksi unionin tuomioistuin katsoi, että Århus-asetuksen N:o 1367/2006 6 artiklan 1 kohta ei vaikuta siihen tutkintaan, joka komission on tehtävä avoimuusasetuksen nojalla, kun tutustumispyyntö koskee oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa olevaan jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaan menettelyyn liittyviä asiakirjoja. Valitus ei myöskään antanut aihetta arvioida ylivoimaisen yleisen edun olemassaoloa yleisen tuomioistuimen tuomiosta poikkeavalla tavalla.

2.4 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut suorat kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Näihin kuuluu sekä muita jäsenvaltioita vastaan nostettuja rikkomuskanteita että unionin säädöksiä koskevia kumoamiskanteita. Jaksossa 2.4.1 esitellään asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio tai määräys, jaksossa 2.4.2 ne asiat, joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ja jaksossa 2.4.3 kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa suorassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.4.1 Tuomiot ja määräykset

1. Asia T-347/09, *Saksa vastaan komissio*

Kanteen kohde: Valtiontuki – Yrityksen käsite – Yleistä taloudellista etua koskevat palvelut (SGEI) – Altmark-kriteerit – Luonnonsuojelujärjestöjen tukeminen

Asian käsittely: Saksa nosti 31.8.2009 unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen siltä osin kuin siinä luokitellaan osa luonnonsuojeluohjelmaan sisältyvistä toimenpiteistä valtiontueksi. Saksa katsoi muun muassa, että tukiohjelman kohteena olevia luonnonsuojelujärjestöjä ei voida pitää valtiontukia koskevissa säännöissä tarkoitettuina ”yrityksinä”. Komission päätös oli Saksan mukaan virheellinen myös siltä osin kuin siinä katsotaan, että ilmoitetut toimenpiteet tuottavat taloudellista etua järjestöille ja että kaikki unionin tuomioistuimen asiassa C-280/00, *Altmark Trans*, asettamat kriteerit eivät täyty. Lisäksi Saksa katsoi komission laiminlyöneen perusteluvollisuutensa.

Suomi katsoi Saksaa tukevassa väliintulokirjelmässään (13.4.2010), että kanne tulee ottaa tutkittavaksi. Päätöksen kohteena olevia organisaatioita ei tule luokitella yrityksiksi erityisesti, koska ne eivät tavoittele voittoa ja koska luonnonsuojelu ei yleiseltä luonteeltaan ole taloudellista. Altmark-kriteerejä tulee tulkita kunkin tapauksen erityispiirteiden valossa. Riidanalaisen päätöksen perustelut ovat epäjohtomukaiset, koska komission olisi tuen hyväksyttävyyden tueksi esittämillään perusteilla pitänyt tulla siihen johtopäätökseen, että kyse ei ole lainkaan valtiontuesta.

Tuomio: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen 12.9.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että myös voittoa tavoittelemattomat luonnonsuojelujärjestöt voivat olla kilpailuoikeudessa tarkoitettuja yrityksiä, mikäli ne harjoittavat taloudellista toimintaa. Lisäksi tuomioistuin vahvisti Altmark-kriteerejä koskevan komission tulkinnan. Yleisen tuomioistuimen mukaan luonnonsuojeluohjelmaan sisältyvät voitontavoittelua koskevat rajoitukset eivät takaa sitä, että hankkeet tulevat toteutetuiksi vähäisimmin kustannuksin neljännessä Altmark-kriteereissä asetettujen vaatimusten mukaisesti.

2. Asia C-480/10, *komissio vastaan Ruotsi*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmäkisteröinti – Ryhmäkisteröintijärjestelmän rajoittaminen tiettyihin toimialoihin

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (1.10.2010), että Ruotsin arvonlisäverosäännöt ovat arvonlisävero-direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin kuin niissä rajoitetaan ryhmärekisteröintijärjestelmä koskemaan ainoastaan rahoitus- ja vakuutuspalvelujen tarjoajia. Kanteessa oli tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea vastaan nostamassa kanteessa C-74/11.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (19.4.2011) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (6.9.2012) Ruotsia. *Suomi* katsoi, että ryhmärekisteröintijärjestelmän soveltamisalan rajoittaminen rahoitus- ja vakuutusalaan on johdonmukaista sen periaatteen kanssa, että vapautuksia ja poikkeuksia on sovellettava rajoitetusti. Ryhmärekisteröintijärjestelmän käyttöönotto on jäsenvaltioille annettu mahdollisuus. *Suomi* korosti, että jäsenvaltio voi käyttää valintaoikeuttaan selektiivisesti, kunhan järjestelmällä ei loukata verotuksen neutraalisuuden periaatetta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 27.11.2012.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 25.4.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin totesi, että ryhmärekisteröintijärjestelmän rajoittaminen tiettyihin toimialoihin on mahdollista veropetosten ja veronkierron ehkäisemiseksi. Tuomioistuin katsoi, että komissio ei ollut osoittanut, että ryhmärekisteröintijärjestelmän rajoittaminen rahoitus- ja vakuutusalan yrityksiin ei olisi perusteltua mainitun tavoitteen toteuttamiseksi.

3. Asiat C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, Kadi

Kanteen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-85/09 antaman nk. Kadi II -tuomion kumoaminen – YK:n turvallisuusneuvosto – Osama bin Ladenia, al-Qaida-verkostoa ja Talebania lähellä oleviin henkilöihin kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet – Täytäntöönpano unionissa

Asian käsittely: *Unionin yleinen tuomioistuin* antoi asiassa T-85/09, *Yassin Abdullah Kadi vastaan komissio*, 30.9.2010 tuomion, jolla kumottiin asetus (EY) N:o 1190/2008 siltä osin kuin se koski Kadia. Riidanalaisella asetuksella Kadi oli lisätty niitä YK:n turvallisuusneuvoston pakotekomitean nimeämiä henkilöitä koskevaan listaan, joiden varat oli jäädytettävä. Euroopan komissio, EU:n neuvosto ja Yhdistynyt Kuningaskunta hakivat unionin yleisen tuomioistuimen tuomioon muutosta unionin tuomioistuimelta, ja valitukset kirjattiin unionin tuomioistuimen rekisteriin asianumeroilla C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P. Asiat yhdistettiin unionin tuomioistuimen antamalla määräyksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Suomi yhtyi väliintulokirjelmässään (12.9.2011) valittajien vaatimuksiin ja katsoi, että asiassa T-85/09 annettu tuomio tulisi kumota ja Kadin nostama, asetuksen osittaista kumoamista koskeva, kanne hylätä perusteettomana. Väliintulokirjelmässä keskityttiin käsittelemään erityisesti tuomion T-85/09 sitä osaa, jossa käsitellään tuomioistuinvalvonnan tasoa, joka EU:ssa on asiassa esillä olevan kaltaisten päätösten osalta toteutettava. *Suomi* katsoi, että unionin yleisen tuomioistuimen esittämä tuomioistuinvalvonnan tasoa koskeva tulkinta on tässä suhteessa liian laaja.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi ratkaisuehdotuksensa 19.3.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 18.7.2013 antamassaan tuomiossa, että tuomiota T-85/09 koskevat valitukset on hylättävä. Tuomioistuin lausui tuomioistuinvalvonnan tasosta, että esillä olevan kaltaisissa asioissa unionin tuomioistuinten on ensinnäkin valvottava muutoseikkoja, toimivaltaa ja oikeusperustaa koskevia seikkoja. Tämän lisäksi tuomioistuinten on tutkittava, onko unionin viranomaisen noudattanut prosessuaalisia vaatimuksia (kuten puolustautumisoikeutta ja tehokasta oikeussuojaa) sekä päätösten perusteluvollisuutta ja erityisesti sitä, ovatko esitetyt perusteet riittävän tarkkoja ja konkreettisia. Tuomioistuinten on niin ikään tarkistettava päätöksen taustalla olevat tosiseikat sen kontrolloimiseksi, että päätöksessä esitetyille perusteille tai ainakin niistä yhdelle, jonka katsotaan sellaisenaan riittävän päätöksen tueksi, on näyttöä. Johtopäätöksensä tuomioistuin katsoi, ettei yhdelläkään Kadia vastaan esitetyllä väitteellä voitu perustella häneen kohdistuvien rajoittavien toimenpiteiden toteuttamista, mikä johtui joko puutteellisista perusteluista tai sellaisten todisteiden puutteesta, jotka tukisivat perustetta tilanteessa, jossa Kadi on ne yksityiskohtaisesti kiistänyt.

4. Asia C-64/11, komissio vastaan Espanja

Kanteen kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Välitön verotus – Yrityksen kotipaikan siirtäminen – Siirtyvien omaisuuserien piilevä arvonnousu – Maastapoistumisvero

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (11.2.2011) Espanjan rikkovan jäsenyysvelvoitteitaan, sillä Espanjan yhteisöverolaissa säädetään, että yrityksen, joka siirtää kotipaikkansa tai yksittäisiä omaisuuseriä toiseen unionin jäsenvaltioon tai lopettaa toimintansa Espanjassa jatkaakseen sitä toisessa jäsenvaltiossa, on maksettava veroa yrityksen omaisuuserien piilevästä arvonnoususta. Komission mukaan kyseinen säännös on ristiriidassa SEUT 49 artiklassa vahvistetun sijoittautumisvapauden kanssa.

Suomi yhtyi väliintulokirjelmässään (26.10.2011) Espanjan vaatimukseen kanteen hylkäämisestä. *Suomi* katsoi ensisijaisesti, että käsiteltävänä olevaan asiaan ei tullut soveltaa sijoittautumisvapautta. Toissijaisesti *Suomi* katsoi, että Espanjan verolainsäädännön muodostama sijoittautumisvapauden rajoitus on perusteltavissa erityisesti jäsenvaltioiden verotusvallan tasapainoista jakoa koskevan yleisen edun mukaisen tavoitteen turvaamiseksi.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hyväksyi kanteen pääosin 25.4.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuimen mukaan kyseessä on sijoittautumisvapauden rajoitus, koska yhtiötä, joka siirtää kotipaikkansa tai kiinteään toimipaikkaan kuuluvaa omaisuuttaan Espanjasta toiseen jäsenvaltioon, kohdellaan taloudellisesti huonommin kuin samanlaista yhtiötä, joka säilyttää kotipaikkansa ja omaisuutensa Espanjan alueella. Tuomioistuin katsoi myös asiassa C-371/10, *National Grid Indus*, antamaansa tuomioon viitaten, että rajoitusta ei voida pitää oikeutettuna, koska veron kantaminen välittömästi maastapoistumisen perusteella on suhteettoman ankara toimenpide.

5. Asia C-65/11, komissio vastaan Alankomaat

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmärekisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä arvonlisäveroryhmään

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (24.2.2011), että Irlannin arvonlisäverosäännökset ovat direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin, kuin niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen arvonlisäveroryhmään. Kanteessa oli tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea (C-74/11, *komissio vastaan Suomi*) ja neljää muuta jäsenvaltiota vastaan nostamissa kanteissa.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (29.9.2011) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (5.9.2012) Alankomaita. *Suomi* vetosi direktiivin 11 artiklan sanamuotoon, jonka mukaan ryhmä koostuu ”henkilöistä” eikä ”verovelvollisista”. *Suomi* katsoi, että ryhmärekisteröinnin tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien sellaisten henkilöiden käsitteleminen yhtenä verovelvollisena, jotka itsenäisyydestään huolimatta ovat keskenään läheisissä rahoituksellisissa, taloudellisissa ja hallinnollisissa suhteissa. Tarkasteltaessa tällaista ryhmää kokonaisuutena merkitystä ei ole sillä, että ryhmään kuuluu myös muita kuin verovelvollisia. Mahdollisuus ottaa ryhmään mukaan ei-verovelvollisia henkilöitä edistää arvonlisäverotuksen neutraalisuutta, sillä arvonlisäverotus ei tällöin vaikuta tapaan, jolla toiminnot on edullisinta organisoida.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 27.11.2012.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 25.4.2013 antamallaan tuomiolla. Unionin tuomioistuin katsoi, että direktiivin 11 artiklan sanamuoto tukee sitä, että arvonlisäveroryhmään voi kuulua myös muita kuin verovelvollisia. Tuomioistuin totesi myös, että kyseisen artiklan asiayhteys tai tarkoitus ei puolla komission esittämää tulkintaa.

6. Asia C-85/11, komissio vastaan Irlanti

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmärekisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä arvonlisäveroryhmään

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (24.2.2011), että Irlannin arvonlisäverosäännökset ovat direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin, kuin niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen arvonlisäveroryhmään. Kanteessa oli tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea (C-74/11, *komissio vastaan Suomi*) ja neljää muuta jäsenvaltiota vastaan nostamissa kanteissa.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (29.9.2011) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (5.9.2012) Irlantia. *Suomi* vetosi direktiivin 11 artiklan sanamuotoon, jonka mukaan ryhmä koostuu ”henkilöistä” eikä ”verovelvollisista”. *Suomi* katsoi, että ryhmärekisteröinnin tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien sellaisten henkilöiden käsitteleminen yhtenä verovelvollisena, jotka itsenäisyydestään huolimatta ovat keskenään läheisissä rahoituksellisissa, taloudellisissa ja hallinnollisissa suhteissa. Tarkasteltaessa tällaista ryhmää kokonaisuutena merkitystä ei ole sillä, että ryhmään kuuluu myös muita kuin verovelvollisia. Mahdollisuus ottaa ryhmään mukaan ei-verovelvollisia henkilöitä edistää arvonlisäverotuksen neutraalisuutta, sillä arvonlisäverotus ei tällöin vaikuta tapaan, jolla toiminnot on edullisinta organisoida.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 27.11.2012.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 9.4.2013 antamallaan tuomiolla. *Unionin tuomioistuin* katsoi, että direktiivin 11 artiklan sanamuoto tukee sitä, että arvonlisäveroryhmään voi kuulua myös muita kuin verovelvollisia. *Tuomioistuin* totesi myös, että kyseisen artiklan asiayhteys tai tarkoitus ei puolla komission esittämää tulkintaa.

7. Asia C-86/11, komissio vastaan Yhdistynyt kuningaskunta

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmärekisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä arvonlisäveroryhmään

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (24.2.2011), että Yhdistyneen kuningaskunnan arvonlisäverosäännökset ovat direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin, kuin niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen arvonlisäveroryhmään. Kanteessa oli tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea (C-74/11, *komissio vastaan Suomi*) ja neljää muuta jäsenvaltiota vastaan nostamissa kanteissa.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (12.10.2011) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (6.9.2012) Yhdistynyttä kuningaskuntaa. *Suomi* vetosi direktiivin 11 artiklan sanamuotoon, jonka mukaan ryhmä koostuu ”henkilöistä” eikä ”verovelvollisista”. *Suomi* katsoi, että ryhmärekisteröinnin tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien sellaisten henkilöiden käsitteleminen yhtenä verovelvollisena, jotka itsenäisyydestään huolimatta ovat keskenään läheisissä rahoituksellisissa, taloudellisissa ja hallinnollisissa suhteissa. Tarkasteltaessa tällaista ryhmää kokonaisuutena merkitystä ei ole sillä, että ryhmään kuuluu myös muita kuin verovelvollisia. Mahdollisuus ottaa ryhmään mukaan ei-verovelvollisia henkilöitä edistää arvonlisäverotuksen neutraalisuutta, sillä arvonlisäverotus ei tällöin vaikuta tapaan, jolla toiminnot on edullisinta organisoida.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 27.11.2012.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 25.4.2013 antamallaan tuomiolla. *Unionin tuomioistuin* katsoi, että direktiivin 11 artiklan sanamuoto tukee sitä, että arvonlisäveroryhmään voi kuulua myös muita kuin verovelvollisia. *Tuomioistuin* totesi myös, että kyseisen artiklan asiayhteys tai tarkoitus ei puolla komission esittämää tulkintaa.

8. Asia C-95/11, komissio vastaan Tanska

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmärekisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä arvonlisäveroryhmään

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (24.2.2011), että Tanskan arvonlisäverosäännökset ovat direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin, kuin niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen arvonlisäveroryhmään. Kanteessa oli tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea (C-74/11, *komissio vastaan Suomi*) ja neljää muuta jäsenvaltiota vastaan nostamissa kanteissa.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (29.9.2011) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (5.9.2012) Tanskaa. *Suomi* vetosi direktiivin 11 artiklan sanamuotoon, jonka mukaan ryhmä koostuu ”henkilöistä” eikä ”verovelvollisista”. *Suomi* katsoi, että ryhmärekisteröinnin tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien sellaisten henkilöiden käsitteleminen yhtenä verovelvollisena, jotka itsenäisyydestään huolimatta ovat keskenään läheisissä rahoituksellisissa, taloudellisissa ja hallinnollisissa suhteissa. Tarkasteltaessa tällaista ryhmää kokonaisuutena merkitystä ei ole sillä, että ryhmään kuuluu myös muita kuin verovelvollisia. Mahdollisuus ottaa ryhmään mukaan ei-verovelvollisia henkilöitä edistää arvonlisäverotuksen neutraalisuutta, sillä arvonlisäverotus ei tällöin vaikuta tapaan, jolla toiminnot on edullisinta organisoida.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 27.11.2012.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 25.4.2013 antamallaan tuomiolla. *Unionin tuomioistuin* katsoi, että direktiivin 11 artiklan sanamuoto tukee sitä, että arvonlisäveroryhmään voi kuulua myös muita kuin verovelvollisia. *Tuomioistuin* totesi myös, että kyseisen artiklan asiayhteys tai tarkoitus ei puolla komission esittämää tulkintaa.

9. Asia C-109/11, komissio vastaan Tšekki

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmärekisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä arvonlisäveroryhmään

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (3.3.2011), että Tšekin arvonlisäverosäännökset ovat direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin, kuin niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen arvonlisäveroryhmään. Kanteessa oli tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea (C-74/11, *komissio vastaan Suomi*) ja neljää muuta jäsenvaltiota vastaan nostamissa kanteissa. Tšekki vaati ensisijaisesti kanteen tutkimatta jättämistä, koska Tšekin arvonlisäverosääntöjen sisältö on ryhmärekisteröinnin osalta sanatarkasti sama kuin direktiivin vastaava säännös. Tšekki ei ollut myöskään ollut tilanteita, joissa arvonlisäveroryhmään olisi kuulunut muita kuin verovelvollisia.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (16.11.2011) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (6.9.2012) Tšekkiä. Asiakysymysten osalta *Suomi* vetosi direktiivin 11 artiklan sanamuotoon, jonka mukaan ryhmä koostuu ”henkilöistä” eikä ”verovelvollisista”. *Suomi* katsoi, että ryhmärekisteröinnin tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien sellaisten henkilöiden käsitteleminen yhtenä verovelvollisena, jotka itsenäisyydestään huolimatta ovat keskenään läheisissä rahoituksellisissa, taloudellisissa ja hallinnollisissa suhteissa. Tarkasteltaessa tällaista ryhmää kokonaisuutena merkitystä ei ole sillä, että ryhmään kuuluu myös muita kuin verovelvollisia. Mahdollisuus ottaa ryhmään mukaan ei-verovelvollisia henkilöitä edistää arvonlisäverotuksen neutraalisuutta, sillä arvonlisäverotus ei tällöin vaikuta tapaan, jolla toiminnot on edullisinta organisoida.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 27.11.2012.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 25.4.2013 antamallaan tuomiolla. *Unionin tuomioistuin* katsoi, että direktiivin 11 artiklan sanamuoto tukee sitä, että arvonlisäveroryhmään voi kuulua myös muita kuin vero-

velvollisia. Tuomioistuin totesi myös, että kyseisen artiklan asiayhteys tai tarkoitus ei puolla komission esittämää tulkintaa.

10. Asia C-189/11, *komissio vastaan Espanja*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Matkatoimistoja koskeva erityisjärjestelmä – Soveltaminen myös muihin kuin suoraan matkustajalle myytäviin palveluihin

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Espanja rikkoo arvonlisäverodirektiivin 306–310 artiklan mukaista matkatoimistojen erityisjärjestelmää, koska erityisjärjestelmää sovelletaan myös silloin, kun matkapalvelu myydään muulle taholle kuin matkustajalle. *Komissio* nosti samalla perusteella kanteen myös Suomea (asia C-309/11, *komissio vastaan Suomi*) ja seitsemää muuta jäsenvaltiota vastaan. *Komissio* katsoi lisäksi, että Espanjan lainsäädännön eräät erityisjärjestelmän soveltamisalaa ja veron vähentämisoikeutta koskevat säännökset ovat arvonlisäverodirektiivin vastaiset.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (5.1.2012) Espanjaa. *Suomi* katsoi, että komission kanne perustuu vain arvonlisäverodirektiivin eräiden kieliversioiden sanamuotoon. Tilanteessa, jossa direktiivin eri kieliversiot poikkeavat toisistaan, säännöksiä tulee Suomen näkemyksen mukaan tulkita direktiivin ja erityisjärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Asiassa oli kiistatonta, että Espanjan noudattama tulkinta toteuttaa paremmin matkatoimistojen erityisjärjestelmän tavoitteet, joita ovat verotuksen yksinkertaistaminen ja verotulojen kohdentuminen siihen jäsenvaltioon, jossa palvelu tosiasiallisesti suoritetaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 26.9.2013 antamallaan tuomiolla siltä osin kuin se koski erityisjärjestelmän soveltamista matkapalveluihin, jotka myydään muille kuin varsinaisille matkustajille. *Tuomioistuin* katsoi, että kieliversioiden välisistä eroista johtuen kyseessä olevien säännösten tulkintaa ei voitu vahvistaa sanamuodon mukaisen tai säännöksen systematiikkaan perustuvan tulkinnan nojalla. Tulkinnan kannalta ratkaisevaa oli siten se, mikä tulkinta vastaa paremmin erityisjärjestelmän taustalla olevia tavoitteita. *Tuomioistuin* päätyi Espanjan noudattaman tulkinnan kannalle, koska sen perusteella matkatoimistoihin voidaan soveltaa yksinkertaistettuja sääntöjä siitä asiakastyypistä riippumatta, jolle matkatoimistot suorittavat palveluitaan, ja koska sillä edistetään tulojen tasapainoista jakautumista jäsenvaltioiden kesken. Muilta osin *unionin tuomioistuin* hyväksyi kanteen.

11. Asia C-193/11, *komissio vastaan Puola*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Matkatoimistoja koskeva erityisjärjestelmä – Soveltaminen myös muihin kuin suoraan matkustajalle myytäviin palveluihin

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Puola rikkoo arvonlisäverodirektiivin 306–310 artiklan mukaista matkatoimistojen erityisjärjestelmää, koska erityisjärjestelmää sovelletaan myös silloin, kun matkapalvelu myydään muulle taholle kuin matkustajalle. *Komissio* nosti samalla perusteella kanteen myös Suomea (asia C-309/11, *komissio vastaan Suomi*) ja seitsemää muuta jäsenvaltiota vastaan.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (5.1.2012) Puolaa. *Suomi* katsoi, että komission kanne perustuu vain arvonlisäverodirektiivin eräiden kieliversioiden sanamuotoon. Tilanteessa, jossa direktiivin eri kieliversiot poikkeavat toisistaan, säännöksiä tulee Suomen näkemyksen mukaan tulkita direktiivin ja erityisjärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Asiassa oli kiistatonta, että Puolan noudattama tulkinta toteuttaa paremmin matkatoimistojen erityisjärjestelmän tavoitteet, joita ovat verotuksen yksinkertaistaminen ja verotulojen kohdentuminen siihen jäsenvaltioon, jossa palvelu tosiasiallisesti suoritetaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistu*n hylkäsi kanteen 26.9.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistun katsoi, että kieliversioiden välisistä eroista johtuen kyseessä olevien säännösten tulkintaa ei voitu vahvistaa sanamuodon mukaisen tai säännöksen systematiikkaan perustuvan tulkinnan nojalla. Tulkinnan kannalta ratkaisevaa oli siten se, mikä tulkinta vastaa paremmin erityisjärjestelmän taustalla olevia tavoitteita. Tuomioistun päätyi Puolan noudattaman tulkinnan kannalle, koska sen perusteella matkatoimistoihin voidaan soveltaa yksinkertaistettuja sääntöjä siitä asiakastyypistä riippumatta, jolle matkatoimistot suorittavat palveluitaan, ja koska sillä edistetään tulojen tasapainoista jakautumista jäsenvaltioiden kesken.

12. Asia C-236/11, *komissio vastaan Italia*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Matkatoimistoja koskeva erityisjärjestelmä – Soveltaminen myös muihin kuin suoraan matkustajalle myytäviin palveluihin

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Italia rikkoo arvonlisäverodirektiivin 306–310 artiklan mukaisista matkatoimistojen erityisjärjestelmää, koska erityisjärjestelmää sovelletaan myös silloin, kun matkapalvelu myydään muulle taholle kuin matkustajalle. *Komissio* nosti samalla perusteella kanteen myös Suomea (asia C-309/11, *komissio vastaan Suomi*) ja seitsemää muuta jäsenvaltiota vastaan.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (5.1.2012) Italiaa. *Suomi* katsoi, että komission kanne perustuu vain arvonlisäverodirektiivin eräiden kieliversioiden sanamuotoon. Tilanteessa, jossa direktiivin eri kieliversiot poikkeavat toisistaan, säännöksiä tulee Suomen näkemyksen mukaan tulkita direktiivin ja erityisjärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Asiassa oli kiistatonta, että Italian noudattama tulkinta toteuttaa paremmin matkatoimistojen erityisjärjestelmän tavoitteet, joita ovat verotuksen yksinkertaistaminen ja verotulojen kohdentuminen siihen jäsenvaltioon, jossa palvelu tosiasiallisesti suoritetaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistu*n hylkäsi kanteen 26.9.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistun katsoi, että kieliversioiden välisistä eroista johtuen kyseessä olevien säännösten tulkintaa ei voitu vahvistaa sanamuodon mukaisen tai säännöksen systematiikkaan perustuvan tulkinnan nojalla. Tulkinnan kannalta ratkaisevaa oli siten se, mikä tulkinta vastaa paremmin erityisjärjestelmän taustalla olevia tavoitteita. Tuomioistun päätyi Italian noudattaman tulkinnan kannalle, koska sen perusteella matkatoimistoihin voidaan soveltaa yksinkertaistettuja sääntöjä siitä asiakastyypistä riippumatta, jolle matkatoimistot suorittavat palveluitaan, ja koska sillä edistetään tulojen tasapainoista jakautumista jäsenvaltioiden kesken.

13. Asia C-261/11, *komissio vastaan Tanska*

Kanteen kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Välitön verotus – Yrityksen kotipaikan siirtäminen – Siirtyvien omaisuuserien piilevä arvonnousu – Maastapoistumisvero

Asian käsittely: *Komissio* totesi Tanskaa vastaan nostamassaan kanteessa (26.5.2011), että Tanskan verolainsäädännössä yrityksen varojen siirtämistä käytettäväksi Tanskan ulkopuolella pidetään luovutuksena ja verotetaan sellaisena, kun taas yritystoiminnan maan rajojen sisäpuolella katsotaan päättyneen vasta, kun kyseessä olevat varat on tosiasiallisesti luovutettu. Näin ollen yritystä, joka siirtää varoja eri toimipaikkojen välillä Tanskassa, ei veroteta näiden varojen arvon perusteella siirron yhteydessä. Sitä vastoin jos yritys siirtää varoja kiinteään toimipaikkaan Tanskan ulkopuolella, sen on maksettava välittömästi veroa varojen arvosta samalla tavoin kuin jos ne olisi luovutettu. *Komission* mukaan tämä erilainen kohtelu rajoittaa SEUT 49 artiklassa turvattua sijoittautumisvapautta.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (3.2.2012) Tanskaa. *Suomi* katsoi, että sikäli kuin käsillä olevien Tanskan verolainsäädännön säännösten mahdollisesti katsottaisiin rajoittavan sijoittautumisvapautta, ne ovat perusteltuja jäsenvaltioiden välisen verotusvallan tasapainoista jakoa koskevan yleisen edun mukaisen tavoitteen turvaamiseksi. Säännösten suhteellisuusperiaatteen mukaisuuden osalta *Suomi* viittasi unionin tuomioistuimen asiassa

C-371/10, *National Grid Indus*, antamaan ratkaisuun ja katsoi, että on oikeasuhteista, että lähtöjäsenvaltio verotusvaltansa käytön turvaamiseksi määrittää alueellaan syntyneistä piilevistä arvonnousuista maksettavan veron sillä hetkellä, kun sen verotusvalta kyseiseen yritykseen nähden lakkaa. Veron perimisen osalta Suomi totesi, että veron perimistä varojen maastapoistumisen hetkellä on pidettävä suhteellisuusperiaatteen mukaisena silloin kuin on kyse yritystoiminnassa käytettävästä omaisuudesta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hyväksyi kanteen 18.7.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi asiassa C-371/10, *National Grid Indus*, antamaansa tuomioon viitaten, että jäsenvaltiolla on oikeus verottaa sen alueella kertynyt tulo ja arvonnousu, mutta että veron periminen välittömästi maastapoistumisen hetkellä menee pidemmälle kuin on tarpeen tämän verotusoikeuden toteuttamiseksi. Tuomioistuin katsoi, että omaisuuden luonteella ei ole tässä suhteessa merkitystä. Veron periminen välittömästi on suhteellisuusperiaatteen vastaista myös silloin, kun siirtyvä omaisuus on luonteeltaan sellaista, että sen arvonnousulle ei ole määritettävissä myöhemmää luovutukseen perustuvaa realisoitumisajankohtaa.

14. Asia C-269/11, *komissio vastaan Tšekki*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Matkatoimistoja koskeva erityisjärjestelmä – Soveltaminen myös muihin kuin suoraan matkustajalle myytäviin palveluihin

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Tšekki rikkoo arvonlisäverodirektiivin 306–310 artiklan mukaista matkatoimistojen erityisjärjestelmää, koska erityisjärjestelmää sovelletaan myös silloin, kun matkapalvelu myydään muulle taholle kuin matkustajalle. *Komissio* nosti samalla perusteella kanteen myös Suomea (asia C-309/11, *komissio vastaan Suomi*) ja seitsemää muuta jäsenvaltiota vastaan.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (5.1.2012) Tšekkiä. *Suomi* katsoi, että komission kanne perustuu vain arvonlisäverodirektiivin eräiden kieliversioiden sanamuotoon. Tilanteessa, jossa direktiivin eri kieliversiot poikkeavat toisistaan, säännöksiä tulee Suomen näkemyksen mukaan tulkita direktiivin ja erityisjärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Asiassa oli kiistatonta, että Tšekin noudattama tulkinta toteuttaa paremmin matkatoimistojen erityisjärjestelmän tavoitteet, joita ovat verotuksen yksinkertaistaminen ja verotulojen kohdentuminen siihen jäsenvaltioon, jossa palvelu tosiasiallisesti suoritetaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 26.9.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että kieliversioiden välisistä eroista johtuen kyseessä olevien säännösten tulkintaa ei voitu vahvistaa sanamuodon mukaisen tai säännöksen systematiikkaan perustuvan tulkinnan nojalla. Tulkinnan kannalta ratkaisevaa oli siten se, mikä tulkinta vastaa paremmin erityisjärjestelmän taustalla olevia tavoitteita. Tuomioistuin päätyi Tšekin noudattaman tulkinnan kannalle, koska sen perusteella matkatoimistoihin voidaan soveltaa yksinkertaistettuja sääntöjä siitä asiakastyypistä riippumatta, jolle matkatoimistot suorittavat palveluitaan, ja koska sillä edistetään tulojen tasapainoista jakautumista jäsenvaltioiden kesken.

15. Asia C-293/11, *komissio vastaan Kreikka*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Matkatoimistoja koskeva erityisjärjestelmä – Soveltaminen myös muihin kuin suoraan matkustajalle myytäviin palveluihin

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Kreikka rikkoo arvonlisäverodirektiivin 306–310 artiklan mukaista matkatoimistojen erityisjärjestelmää, koska erityisjärjestelmää sovelletaan myös silloin, kun matkapalvelu myydään muulle taholle kuin matkustajalle. *Komissio* nosti samalla perusteella kanteen myös Suomea (asia C-309/11, *komissio vastaan Suomi*) ja seitsemää muuta jäsenvaltiota vastaan.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (5.1.2012) Kreikkaa. *Suomi* katsoi, että komission kanne perustuu vain arvonlisäverodirektiivin eräiden kieliversioiden sanamuotoon. Tilanteessa, jossa direktiivin eri kieliversiot poikkeavat

toisistaan, säännöksiä tulee Suomen näkemyksen mukaan tulkita direktiivin ja erityisjärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Asiassa oli kiistatonta, että Kreikan noudattama asiakaslähtöinen tulkinta toteuttaa paremmin matkatoimistojen erityisjärjestelmän tavoitteet, joita ovat verotuksen yksinkertaistaminen ja verotulojen kohdentuminen siihen jäsenvaltioon, jossa palvelu tosiasiallisesti suoritetaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 26.9.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että kieliversioiden välisistä eroista johtuen kyseessä olevien säännösten tulkintaa ei voitu vahvistaa sanamuodon mukaisen tai säännöksen systematiikkaan perustuvan tulkinnan nojalla. Tulkinnan kannalta ratkaisevaa oli siten se, mikä tulkinta vastaa paremmin erityisjärjestelmän taustalla olevia tavoitteita. Tuomioistuin päätyi Kreikan noudattaman tulkinnan kannalle, koska sen perusteella matkatoimistoihin voidaan soveltaa yksinkertaistettuja sääntöjä siitä asiakastyypistä riippumatta, jolle matkatoimistot suorittavat palveluitaan, ja koska sillä edistetään tulojen tasapainoista jakautumista jäsenvaltioiden kesken.

16. Asia C-296/11, komissio vastaan Ranska

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Matkatoimistoja koskeva erityisjärjestelmä – Soveltaminen myös muihin kuin suoraan matkustajalle myytäviin palveluihin

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Ranska rikkoo arvonlisäverodirektiivin 306–310 artiklan mukaista matkatoimistojen erityisjärjestelmää, koska erityisjärjestelmää sovelletaan myös silloin, kun matkapalvelu myydään muulle taholle kuin matkustajalle. *Komissio* nosti samalla perusteella kanteen myös Suomea (asia C-309/11, *komissio vastaan Suomi*) ja seitsemää muuta jäsenvaltiota vastaan.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (5.1.2012) Ranskaa. *Suomi* katsoi, että komission kanne perustuu vain arvonlisäverodirektiivin eräiden kieliversioiden sanamuotoon. Tilanteessa, jossa direktiivin eri kieliversiot poikkeavat toisistaan, säännöksiä tulee Suomen näkemyksen mukaan tulkita direktiivin ja erityisjärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Asiassa oli kiistatonta, että Ranskan noudattama tulkinta toteuttaa paremmin matkatoimistojen erityisjärjestelmän tavoitteet, joita ovat verotuksen yksinkertaistaminen ja verotulojen kohdentuminen siihen jäsenvaltioon, jossa palvelu tosiasiallisesti suoritetaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 26.9.2013 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että kieliversioiden välisistä eroista johtuen kyseessä olevien säännösten tulkintaa ei voitu vahvistaa sanamuodon mukaisen tai säännöksen systematiikkaan perustuvan tulkinnan nojalla. Tulkinnan kannalta ratkaisevaa oli siten se, mikä tulkinta vastaa paremmin erityisjärjestelmän taustalla olevia tavoitteita. Tuomioistuin päätyi Ranskan noudattaman tulkinnan kannalle, koska sen perusteella matkatoimistoihin voidaan soveltaa yksinkertaistettuja sääntöjä siitä asiakastyypistä riippumatta, jolle matkatoimistot suorittavat palveluitaan, ja koska sillä edistetään tulojen tasapainoista jakautumista jäsenvaltioiden kesken.

17. Asia C-301/11, komissio vastaan Alankomaat

Kanteen kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Välitön verotus – Yrityksen kotipaikan siirtäminen – Siirtyvien omaisuususerien piilevä arvonnousu – Maastapoistumisvero

Asian käsittely: *Komission* mukaan Alankomaat verottaa yritysten realisoitumatonta voittoa siinä yhteydessä, kun yritys tai yrityksen osa siirretään toiseen jäsenvaltioon tai kun yrityksen sääntömääräinen kotipaikka tai kiinteä toimipaikka siirretään toiseen jäsenvaltio. Tällainen yritysten rajat ylittävän toiminnan aikaansaama yrityksen omaisuususerien realisoitumattomaan arvonnousuun kohdistuva välitön verotus on komission mukaan ristiriidassa SEUT 49 artiklassa turvatun sijoittumisvapauden kanssa.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (3.10.2011) tukeakseen Alankomaita.

Alankomaat myönsi kanteen oikeaksi sen jälkeen, kun unionin tuomioistuin oli 29.11.2011 antanut tuomionsa asiassa C-371/10, *National Grid Indus*. Viimeksi mainitussa tuomiossa unionin tuomioistuin katsoi, että ne Alankomaiden verosäännökset, joista myös nyt esillä olevassa asiassa on kyse, ovat ristiriidassa sijoittautumisvapauden kanssa.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hyväksyi kanteen 31.1.2013 antamallaan tuomiolla Alankomaiden myönnettyä kanteen oikeaksi.

18. Asia C-450/11, komissio vastaan Portugali

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Matkatoimistoja koskeva erityisjärjestelmä – Soveltaminen myös muihin kuin suoraan matkustajalle myytäviin palveluihin

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Portugali rikkoo arvonlisäverodirektiivin 306–310 artiklan mukaista matkatoimistojen erityisjärjestelmää, koska erityisjärjestelmää sovelletaan myös silloin, kun matkapalvelu myydään muulle taholle kuin matkustajalle. *Komissio* nosti samalla perusteella kanteen myös Suomea (asia C-309/11, *komissio vastaan Suomi*) ja seitsemää muuta jäsenvaltiota vastaan.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (9.3.2012) Portugalia. *Suomi* katsoi, että komission kanne perustuu vain arvonlisäverodirektiivin eräiden kieliversioiden sanamuotoon. Tilanteessa, jossa direktiivin eri kieliversiot poikkeavat toisistaan, säännöksiä tulee Suomen näkemyksen mukaan tulkita direktiivin ja erityisjärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Asiassa oli kiistatonta, että Portugalin noudattama asiakaslähtöinen tulkinta toteuttaa paremmin matkatoimistojen erityisjärjestelmän tavoitteet, joita ovat verotuksen yksinkertaistaminen ja verotulojen kohdentuminen siihen jäsenvaltioon, jossa palvelu tosiasiallisesti suoritetaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.6.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 26.9.2013 antamallaan tuomiolla. *Tuomioistuin* katsoi, että kieliversioiden välisistä eroista johtuen kyseessä olevien säännösten tulkintaa ei voitu vahvistaa sanamuodon mukaisen tai säännöksen systematiikkaan perustuvan tulkinnan nojalla. Tulkinnan kannalta ratkaisevaa oli siten se, mikä tulkinta vastaa paremmin erityisjärjestelmän taustalla olevia tavoitteita. *Tuomioistuin* päätyi Portugalin noudattaman tulkinnan kannalle, koska sen perusteella matkatoimistoihin voidaan soveltaa yksinkertaistettuja sääntöjä siitä asiakastyypistä riippumatta, jolle matkatoimistot suorittavat palveluitaan, ja koska sillä edistetään tulojen tasapainoista jakautumista jäsenvaltioiden kesken.

19. Asia C-598/12, komissio vastaan Puola

Kanteen kohde: Direktiivin täytäntöönpanotoimien ilmoittamatta jättäminen – SEUT 260 artiklan 3 kohta – Uhkasakko – Direktiivi 2009/72/EY (sähkön sisämarkkinat)

Asian käsittely: *Komission* mukaan Puola ei ole täyttänyt sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/72/EY mukaisia velvoitteitaan, sillä se ei ole antanut kaikkia tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä direktiivien säännösten saattamiseksi osaksi Puolan lainsäädäntöä tai ei ainaakaan ole ilmoittanut niitä komissiolle. *Komissio* pyysi tuomioistuinta lisäksi määräämään Puolalle päiväkohtaista uhkasakkoa 84 378,24 euroa tuomion julistamispäivästä alkaen. Asia on samantyyppinen kuin komission Suomea vastaan nostama kanne C-109/13.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (28.5.2013) tukeakseen Puolaa.

Määräys: *Unionin tuomioistuin* ilmoitti 12.12.2013 asian poistamisesta tuomioistuimen rekisteristä.

2.4.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-427/12, *komissio vastaan parlamentti ja neuvosto*

Kanteen kohde: SEUT 290 ja 291 artiklat – Delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset

Asian käsittely: *Komissio* on nostanut unionin tuomioistuimessa kanteen neuvostoa ja parlamenttia vastaan biosidivalmisteiden markkinoilla saataville asettamisesta ja käytöstä annetun asetuksen (EU) N:o 528/2012 80 artiklan 1 kohdan kumoamiseksi siltä osin, kuin siinä säädetään Euroopan kemikaalivirastolle suoritettavien maksujen täsmentämisestä SEUT 291 artiklan mukaisella täytäntöönpanosäädöksellä. *Komissio* väittää, että kemikaalivirastolle suoritettavien maksujen täsmentämiseen liittyvät toimenpiteet täydentävät asetusta, joten komissiolle olisi pitänyt siirtää säädösvaltaa SEUT 290 artiklan mukaisesti.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (18.3.2013) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (1.10.2013) parlamenttia ja neuvostoa. *Suomi* katsoi parlamentin ja neuvoston toimineen perussopimusten mukaisesti siirtäessään asetuksessa komissiolle SEUT 291 artiklan mukaista täytäntöönpanovaltaa kemikaalivirastolle suoritettavien maksujen täsmentämiseksi. *Suomi* katsoi, että valinta SEUT 290 ja 291 artiklan välillä tulee aina tehdä tapauskohtaisen harkinnan pohjalta. Delegoituja säädöksiä tulee käyttää silloin, kun SEUT 290 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät. Tällöin ei ole mahdollista soveltaa SEUT 291 artiklaa. Vastaavasti, mikäli SEUT 290 artiklan edellytykset eivät täyty, voi unionin lainsäätäjä siirtää komissiolle ainoastaan täytäntöönpanovaltaa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalón* katsoi 19.12.2013 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että komission kanne tulee hylätä. *Julkisasiamies* korosti, että kysymystä toimivallan siirron luonteesta tulee tarkastella osana kyseisen säädöksen kokonaisuutta. Esillä olevassa asiassa lainsäätäjä on jo itse määritellyt tyhjentävästi maksujärjestelmän perustamisen poliittisen ulottuvuuden, joten maksujen täsmentämisessä ei voi olla kyse SEUT 290 artiklassa tarkoitetun normatiivisen tehtävän hoitamisesta. Maksujen määrittäminen on siten tekninen kysymys, jossa on kyse SEUT 291 artiklassa tarkoitetun täytäntöönpanovalan käyttämisestä.

2.4.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia T-306/12, *Spirlea vastaan komissio*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – EU Pilot -menettelyyn liittyvien asiakirjojen julkisuus

Asian käsittely: *Spirlea* on nostanut (10.7.2012) unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteen, jossa hän vaatii kumoamaan komission päätöksen, jolla komissio kieltäytyi antamasta tutustumisoikeutta kahteen EU pilot -asiaan liittyvään muistioon. *Spirlea* katsoo, että komissio on soveltanut virheellisesti avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan poikkeusperusteita ja laiminlyönyt velvollisuutensa tutkia konkreettisesti, voidaanko tutustumisoikeus myöntää muistioiden osiin. Lisäksi *Spirlea* katsoo komission loukanneet suhteellisuusperiaatetta, koska komissio on vedonnut tutkintatoimien tarkoitusten suojaan poikkeusperusteena, mutta ei ole asianmukaisesti arvioinut sitä suhteessa ylivoimaiseen yleiseen etuun.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (28.2.2013) *Spirleaa*. *Suomi* katsoi, että komission päätös oli virheellinen sen vuoksi, että se perustui yleiseen oletamaan, jonka mukaan rikkomusmenettelyn asiakirjojen luovuttaminen lähtökohtaisesti vahingoittaisi tutkintatoimien tarkoituksen suoja. *Suomi* katsoi yhtäältä, että tällaista yleistä oletamaa ei voida soveltaa rikkomusmenettelyihin, ja toisaalta, että EU Pilot -menettely joka tapauksessa poikkeaa rikkomusmenettelystä asiakirjojen luovuttamisesta mahdollisesti aiheutuvan vahingon arvioinnin osalta. Lisäksi *Suomi* arvosteli tapaa, jolla komissio oli perustellut sitä, että ylivoimainen yleinen etu ei edellytä asiakirjojen luovuttamista.

2. Asia T-402/12, *Schlyter vastaan komissio*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Teknisiä määräyksiä koskevat komission huomautukset – Direktiivi 98/43/EY

Asian käsittely: Euroopan parlamentin jäsen *Carl Schlyter* on nostanut (6.9.2012) unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen komissiota vastaan, koska komissio kieltäytyi luovuttamasta huomautuksiaan, jotka se oli esittänyt teknisten määräysten ilmoittamista koskevassa menettelyssä. Kyseiset huomautukset koskivat Ranskan ilmoitusta antaa lainsäädäntöä nanohiukkasaineita koskevien vuosi-ilmoitusten sisällöstä ja niiden jättämisen edellytyksistä. Schlyterin mukaan komissio on tulkinnut virheellisesti avoimuusasetusta katsoessaan, että kyseisten huomautusten luovuttaminen haittaisi tutkinta- ja tarkastustoimien tarkoitusta.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (25.4.2013) Schlyteriä. *Suomi* katsoi, että komissio voi jättää direktiivin 98/43/EY mukaiseen menettelyyn liittyvät asiakirjat luovuttamatta vain, jos se avoimuusasetuksen pääsäännön mukaisesti osoittaa, että luovuttaminen saattaisi konkreettisesti ja tosiasiallisesti vahingoittaa tutkintatoimien tarkoituksen suojaa. Teknisten määräysten ilmoittamista koskeva menettely poikkeaa niistä tutkintatoimista, joiden osalta unionin tuomioistuin on katsonut, että komissio voi vedota yleiseen oletettavaan tutkintatoimien tarkoituksen suojan vahingoittumisesta. Kyseiset asiakirjat sisältävät ympäristötietoa, joten poikkeuksia, joiden nojalla komissio voi kieltäytyä luovuttamasta asiakirjaa, tulee tulkita suppeasti myös Århus-asetuksen nojalla. Lisäksi *Suomi* arvosteli tapaa, jolla komissio oli perustellut sitä, että ylivoimainen yleinen etu ei edellytä asiakirjojen luovuttamista.

Suomi katsoi vastauksessaan (19.12.2013) unionin tuomioistuimen esittämään kirjalliseen kysymykseen, että asioissa C-280/11 P, *Access Info Europe*, sekä C-514/11 P ja C-605/11 P, *LPN*, annetuilla tuomioilla ei ole suoraa vaikutusta siihen, miten nyt esillä oleva asia tulisi ratkaista.

3. Asia C-417/12 P, *Tanska vastaan komissio*

Kanteen kohde: EMOTR – Maataloustukirahasto – Rahoitusoikaisu – Jäsenvaltion tiettyjen menojen jättäminen yhteisörahoituksen ulkopuolelle

Asian käsittely: *Tanska* on tehnyt 13.9.2012 valituksen unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta asiassa T-212/09, *Tanska vastaan komissio*. *Tanska* vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan yleisen tuomioistuimen tuomion tai toissijaisesti palauttamaan asian yleiseen tuomioistuimeen uudelleen käsiteltäväksi. Yleisen tuomioistuimen tuomio koskee komission tekemää päätöstä, jossa komissio jätti tietyt Tanskan ilmoittamat menot Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosastosta ja Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) maksettavan rahoituksen ulkopuolelle. *Tanska* pyysi yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission kyseisen päätöksen, mutta yleinen tuomioistuin hylkäsi Tanskan kanteen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (12.3.2013) Tanskaa. *Suomi* katsoi, että yleinen tuomioistuin tulkitsi tuomiossaan virheellisesti etenkin asetuksen (EY) N:o 2316/1999 19 artiklan 4 kohdan mukaista ylläpitovaatimusta hyväksyessään komission väitteen siitä, että kyseessä olleet kesantoalat olisi pitänyt niittää. Lisäksi väliintulokirjelmässä katsottiin, että yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen komission ja jäsenvaltioiden välisen todistustaakan jaon ja Tanskalle asetetun näyttökynnyksen osalta.

4. Asia C-525/12, *komissio vastaan Saksa*

Kanteen kohde: Vesipuidedirektiivi 2000/60/EY – 2 artiklan 38 kohta ja 9 artikla – Käsitteen ”vesipalvelu” tulkinta

Asian käsittely: *Komissio* on nostanut unionin tuomioistuimessa Saksaa vastaan kanteen, joka koskee vesipuidedirektiivin sisältyvän vesipalvelun käsitteen soveltamisalaa. Komissio katsoo, että Saksa on vesipuidedirektiivin vastaisesti jättänyt tietyt palvelut ”vesipalvelun” käsitteen soveltamisalan ulkopuolelle.

Suomi yhtyi väliintulokirjelmässään (24.5.2013) Saksan vaatimukseen siitä, että kannetta ei tule ottaa tutkittavaksi, koska komissio ei ollut muotoillut kannevaatimustaan riittävän selkeästi. Suomi tuki toiseksi Saksan vaatimusta kanteen hylkäämisestä. Suomi katsoi, että komissio tulkitsee vesipalvelujen käsitettä liian laajasti. Jotta tietyssä toiminnassa voisi olla kyse vesipalvelusta, toiminnan on täytettävä palvelun perustunnusmerkit, joihin kuuluu muun muassa palveluntarjoajan ja palvelun vastaanottajan välinen suhde. Suomi totesi lisäksi, että vesiputtedirektiivi jättää jäsenvaltioille harkintavaltaa sen tavoitteiden saavuttamisen suhteen.

5. Asia T-29/13, *AbbVie ym. vastaan EMA*

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan poikkeusperusteet – Taloudellisten etujen suoja – Lääkkeen myyntilupaa koskevat asiakirjat

Asian käsittely: *Lääkeyhtiöt AbbVie, Inc. ja AbbVie Ltd* ovat nostaneet unionin yleisessä tuomioistuimessa Euroopan lääkevirastoa (EMA) vastaan kanteen, jossa ne vaativat unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan EMA:n tekemän päätöksen. Riidanalaisella päätöksellä annettiin kolmansille oikeus tutustua kantajien lääkkeen myyntilupaa koskevan hakemuksen yhteydessä EMA:lle toimittamiin klinisiin tutkimusraportteihin.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (30.10.2013) Euroopan lääkevirastoa. Suomi katsoi Euroopan lääkeviraston toimineen avoimuusasetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisesti antaessaan kolmansille oikeuden tutustua kantajan sille lääkkeen myyntilupaa koskevan hakemuksen yhteydessä toimittamiin asiakirjoihin. Unionin toimielinten hallussa olevien asiakirjojen julkisuus on avoimuusasetuksen pääsääntö. Suomi katsoi, että antamalla kolmansien tutustua asiakirjoihin Euroopan lääkevirasto ei vaarantanut kantajien taloudellisia etuja.

6. Asia T-44/13, *AbbVie Inc. vastaan EMA*

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan poikkeusperusteet – Taloudellisten etujen suoja – Lääkkeen myyntilupaa koskevat asiakirjat

Asian käsittely: *Lääkeyhtiöt AbbVie, Inc. ja AbbVie Ltd* ovat nostaneet unionin yleisessä tuomioistuimessa Euroopan lääkevirastoa (EMA) vastaan kanteen, jossa ne vaativat unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan EMA:n tekemän päätöksen. Riidanalaisella päätöksellä annettiin kolmansille oikeus tutustua kantajien lääkkeen myyntilupaa koskevan hakemuksen yhteydessä EMA:lle toimittamiin klinisiin tutkimusraportteihin.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (30.10.2013) Euroopan lääkevirastoa. Suomi katsoi Euroopan lääkeviraston toimineen avoimuusasetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisesti antaessaan kolmansille oikeuden tutustua kantajan sille lääkkeen myyntilupaa koskevan hakemuksen yhteydessä toimittamiin asiakirjoihin. Unionin toimielinten hallussa olevien asiakirjojen julkisuus on avoimuusasetuksen pääsääntö. Suomi katsoi, että antamalla kolmansien tutustua asiakirjoihin Euroopan lääkevirasto ei vaarantanut kantajien taloudellisia etuja.

7. Asia C-55/13, *komissio vastaan Puola*

Kanteen kohde: Direktiivin täytäntöönpanotoimien ilmoittamatta jättäminen – SEUT 260 artiklan 3 kohta – Uhkasakko – Direktiivi 2009/73/EY (maakaasun sisämarkkinat)

Asian käsittely: *Komission* mukaan Puola ei ole täyttänyt maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/73/EY mukaisia velvoitteitaan, sillä se ei ole antanut kaikkia tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä direktiivien säännösten saattamiseksi osaksi Puolan lainsäädäntöä tai ei ainakaan ole ilmoittanut niitä komissiolle. Komissio pyytää tuomioistuinta lisäksi määräämään Puolalle päiväkohtaista uhkasakkoa 88 819,20 euroa tuomion julistamispäivästä alkaen. Asia on samantyyppinen kuin komission Suomea vastaan nostama kanne C-111/13.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (17.9.2013) Puolaa. Suomi katsoi, että komissio voi vaatia SEUT 260 artiklan 3 kohdan nojalla Puolalle uhkasakkoja vain ilmoittamatta jääneistä direktiivin täytäntöönpanotoimista. Sen sijaan

uhkasakkoa ei voida vaatia niistä toimista, jotka on jo ilmoitettu komissiolle, mutta joiden asianmukaisuudesta komissio moittii Puolaa.

8. Asia T-115/13, *Dennekamp vastaan parlamentti*

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Henkilötietoasetus (EY) N:o 45/2001 – Henkilötietojen suoja – Euroopan parlamentin lisäeläkejärjestelmä

Asian käsittely: *Gert-Jan Dennekamp* on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen Euroopan parlamenttia vastaan avoimuusasetuksen (EY) N:o 1049/2001 ja henkilötietoasetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamista koskevassa asiassa. Dennekamp vaatii tuomioistuinta kumoamaan parlamentin päätöksen, jolla parlamentti kieltäytyi luovuttamasta Dennekampille tiettyjä asiakirjoja, jotka koskivat Euroopan parlamentin jäsenten lisäeläkejärjestelmää.

Suomi tuki väliintulokirjelmällään (5.12.2013) Dennekampia. Suomi totesi, että kantaja on asiakirjapyyntönsään esittänyt henkilötietoasetuksessa edellytetyllä tavalla nimenomaisen ja laillisen tarpeen henkilötietojen siirrolle. Suomi katsoi, että myös toimittajan tarve saattaa asioita yleisön tietoisuuteen voi muodostaa henkilötietoasetuksen 8 artiklan b alakohdassa tarkoitetun laillisen tarpeen. Kantajan osoitettua tarpeen tietojen siirrolle parlamentin olisi tullut vertailla asianosaisten intressejä sekä arvioida, vahingoittaisiko kantajan pyytämien tietojen luovuttaminen avoimuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa suojattuja etuja eli lisäeläkejärjestelmän jäsenten yksityiselämän tai yksilön koskemattomuuden suojaa. Suomi katsoi, että parlamentti ei onnistunut osoittamaan, että tutustumisoikeuden myöntäminen pyydettyihin asiakirjoihin voisi nimenomaisesti ja todellisesti vaarantaa avoimuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn oikeuden suojaaman intressin toteutumisen.

9. Asia C-172/13, *komissio vastaan Yhdistynyt kuningaskunta*

Kanteen kohde: SEUT 49 artikla – Konserneja koskeva rajat ylittävä tappiontasaus – Tappion lopullisuuden arviointiajankohta

Asia käsittely: *Komission* mukaan Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut SEUT 49 artiklan ja ETA-sopimuksen 31 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska sen lainsäädännön mukaiset ehdot ovat tehneet rajat ylittävästä tappiontasauksesta hyötymisen käytännössä mahdottomaksi. Komissio katsoo, että toisessa jäsenvaltiossa syntyneiden tappioiden lopullisuutta on arvioitava tappiontasauksista koskevan hakemuksen tekemisajankohdan mukaan, eikä välittömästi sen verovuoden päättymisen jälkeen, jona tappio syntyi, niin kuin Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä edellytetään.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (22.11.2013) Yhdistynyttä kuningaskuntaa. Suomi katsoi, että vaatimus tappioiden lopullisuuden arvioimisesta heti tappiollisen tilikauden päättymisen jälkeen on asiassa C-446/03, *Marks & Spencer*, annetun tuomion mukainen. Yhdistyneen kuningaskunnan järjestelmässä tappioiden käyttömahdollisuutta arvioidaan verovuosikohtaisesti, eikä esimerkiksi vanhojen vuosien tappioita voida käyttää toisen konserniyhtiön myöhempien vuosien voittoa vastaan. Tämän vuoksi myös tappioiden lopullisuutta tulee arvioida verovuosikohtaisesti. Suomi katsoi lisäksi, että unionin tuomioistuimen tappioiden lopullisuutta koskevan oikeuskäytännön on katsottava edellyttävän lopullisuuden arvioinnissa, että verovelvollisella ei ole lainkaan mahdollisuutta käyttää tappioita hyväkseen toisessa jäsenvaltiossa tulevana vuosina.

10. Asia C-240/13, *komissio vastaan Viro*

Kanteen kohde: Direktiivin täytäntöönpanotoimien ilmoittamatta jättäminen – SEUT 260 artiklan 3 kohta – Uhkasakko – Direktiivi 2009/72/EY (sähkön sisämarkkinat)

Asian käsittely: *Komission* mukaan Viro ei ole täyttänyt sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/72/EY mukaisia velvoitteitaan, sillä se ei ole antanut kaikkia tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä direktiivien säännösten saattamiseksi osaksi Viron lainsäädäntöä tai ei ainakaan ole ilmoittanut niitä komissiolle. Asia on samantyyppinen kuin komission Suomea vastaan nostama kanne C-109/13.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (10.10.2013) tukeakseen Viroa.

11. Asia C-241/13, *komissio vastaan Viro*

Kanteen kohde: Direktiivin täytäntöönpanotoimien ilmoittamatta jättäminen – SEUT 260 artiklan 3 kohta – Uhkasakko – Direktiivi 2009/73/EY (maakaasun sisämarkkinat)

Asian käsittely: *Komission* mukaan Viro ei ole täyttänyt maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/73/EY mukaisia velvoitteitaan, sillä se ei ole antanut kaikkia tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä direktiivien säännösten saattamiseksi osaksi Viron lainsäädäntöä tai ei ainakaan ole ilmoittanut niitä komissiolle. Komissio pyytää tuomioistuinta lisäksi määräämään Virolle päiväkohtaista uhkasakkoa 4 224 euroa tuomion julistamispäivästä alkaen. Asia on samantyyppinen kuin komission Suomea vastaan nostama kanne C-111/13.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (10.10.2013) tukeakseen Viroa.

12. Asia T-303/13, *Miettinen vastaan neuvosto*

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Neuvoston oikeudellisen yksikön lausunto – Tuomioistuinkäsittelyn ja oikeudellisen neuvonannon suoja – Vireillä olevan päätöksentekomenettelyn suoja

Asian käsittely: *Samuli Miettinen* on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen neuvostoa vastaan avoimuusasetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamista koskevassa asiassa. Miettinen vaatii tuomioistuinta kumoamaan neuvoston päätöksen, jolla häneltä evättiin oikeus tutustua kokonaisuudessaan neuvoston oikeudellisen yksikön lausuntoon. Pyydytyssä lausunnossa on kyse unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin annetun direktiiviehdotuksen oikeusperustasta.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (9.9.2013) tukeakseen Miettistä.

13. Asia C-409/13, *neuvosto vastaan komissio*

Kanteen kohde: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansille maille myönnettävää makrotaloudellista rahoitusapua koskevista yleisistä säännöksistä – Komission oikeus vetää ehdotuksensa pois – Ehdotuksen poisvetämistä koskevan päätöksen kumoaminen – Päätösten perusteluvelvollisuus

Asian käsittely: *Neuvosto* on nostanut unionin tuomioistuimessa kanteen komissiota vastaan lainsäädäntöehdotuksen peruuttamista koskevassa asiassa. Neuvosto vaatii tuomioistuinta kumoamaan komission 8.5.2013 tekemän päätöksen peruuttaa lainsäädäntöehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansille maille myönnettävää makrotaloudellista rahoitusapua koskevista yleisistä säännöksistä. Neuvosto moittii komissiota siitä, että komissio teki peruuttamista koskevan päätöksensä lainsäädäntömenettelyn myöhäisessä vaiheessa, juuri kun neuvosto ja Euroopan parlamentti olivat pääsemässä ehdotuksen hyväksymisestä yhteisymmärrykseen. Asiassa on kyse myös lainsäätäjän harkintavallasta toimivallan siirtoon liittyvissä kysymyksissä.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (6.11.2013) tukeakseen neuvostoa.

2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan perustuvat, unionin tuomioistuimelle esitetyt suunnitellun kansainvälisen sopimuksen unionin oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää unionin tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa. Jos lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu.

1. Lausuntopyyntö 1/13, *Haagin lapsikaappaussempak*

Lausuntopyynnön kohde: SEUT 218 artiklan 11 kohta – Vuoden 1980 Haagin yleissopimus kansainvälisestä lapsikaappauksesta

Asian käsittely: *Euroopan komissio* on esittänyt unionin tuomioistuimelle SEUT 218 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua lausuntopyyntöä, joka koskee unionin ja jäsenvaltioiden välistä toimivallanjakoa liittyen 25. lokakuuta 1980 tehtyyn yksityisoikeuden alaa koskevaan Haagin yleissopimukseen kansainvälisestä lapsikaappauksesta. Komissio tiedustelee, kuuluuko kolmannen maan liittymistä yleissopimukseen koskeva hyväksyntä unionin yksinomaiseen toimivaltaan vai unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (13.9.2013), että kolmannen maan liittymistä Haagin lapsikaappaussempakseen koskeva hyväksyntä kuuluu unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. Asia kuuluu vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alaan, jolla toimivalta on lähtökohtaisesti jaettua. Unionilla on yksinomainen toimivalta vain SEUT 3 artiklassa tarkoitetuilla aloilla, eikä yleissopimuksen soveltaminen unionin jäsenvaltion ja yleissopimukseen liittyvän kolmannen valtion välisessä suhteessa kuulu näihin.

2. Lausuntopyyntö 2/13, *EU:n liittymisen Euroopan ihmisoikeussempakseen*

Lausuntopyynnön kohde: SEUT 218 artiklan 11 kohta – EU:n liittymisen Euroopan ihmisoikeussempakseen – Sopimusluonnoksen EU:n perussopimusten mukaisuus

Asian käsittely: *Euroopan komissio* on 4.7.2013 esittänyt unionin tuomioistuimelle SEUT 218 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua lausuntopyyntöä, joka koskee sitä, onko sopimusluonnos, joka koskee Euroopan unionin liittymistä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen, sopusoinnussa perussopimusten kanssa. Komissio esittää lausuntopyynnössään, että sopimusluonnos on sopusoinnussa perussopimusten kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (14.10.2013) komission tavoin, että sopimusluonnos on sopusoinnussa EU:n perussopimusten kanssa. Huomautuksissa korostettiin liittymisen symbolista arvoa ja sen merkitystä yksilön oikeuksien kannalta. Liittymisen laajuuden osalta *Suomi* katsoi olevan tärkeää, että EU voi jatkossa liittyä kaikkiin EIS:n nykyisiin ja tuleviin pöytäkirjoihin ja lisäpöytäkirjoihin, mukaan lukien sellaiset pöytäkirjat, joita kaikki jäsenvaltiot eivät ole ratifioineet. *Suomi* keskittyi huomautuksissaan erityisesti kysymyksen liittymisen vaikutuksista unionin tuomioistuimen toimivaltuuksiin ja katsoi, että liittymissopimus täyttää oikeuskäytännössä asetut keskeiset reunaehdot, koska unionin tuomioistuimen toimivallan luonne ja tehtävät säilyvät olennaiselta osin ennallaan eikä unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyttä loukata. *Suomi* kuitenkin esitti eräitä epäilyksiä koskien komission analyysiä liittymisen vaikutuksista YUTP:n alalla.

2.6 MUUT ASIAT

1. Asiat C-40/12 P, C-50/12 P ja C-58/12 P, *Gascogne Sack Deutschland, Kendrion ja Groupe Gascogne vastaan komissio*

Kanteen kohde: Oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto – Oikeudenkäynnin viivästymisen huomioiminen

Asian käsittely: *Unionin tuomioistuin* esitti unionin tuomioistuimen perussäännön 24 artiklan 2 kohdan mukaisen pyynnön jäsenvaltioille ja unionin toimielimille vastata sen esittämiin kysymyksiin, jotka koskivat oikeudenkäynnin kohtuullista kestoja unionin yleisessä tuomioistuimessa.

Suomi vastasi unionin tuomioistuimen kysymyksiin 18.1.2013. Suomi totesi, että se ei ole osallistunut asioiden käsittelyyn yleisessä tuomioistuimessa, eikä unionin tuomioistuimessa, joten se vastaa yleisellä tasolla unionin tuomioistuimen kysymyksiin. Suomi totesi, että oikeudenkäynnin kohtuullisuutta tulee tarkastella tapauskohtaisesti kunkin asian olosuhteita koskevan kokonaisarvioinnin perusteella, ottaen huomioon esimerkiksi tapauksen monimutkaisuus, oikeudenkäynnin osapuolten menettely sekä asian merkitys asianosaiselle. Suomi totesi, että oikeussuojakeinoina tilanteessa, jossa oikeudenkäynnin keston kohtuullisuutta koskevaa oikeutta on loukattu, tulevat kysymykseen oikeudenkäynnin osapuolelle määrätyn taloudellisen seuraamuksen alentaminen oikeudenkäynnin keston perustella sekä mahdollisuus esittää vahingonkorvausvaatimus unionia kohtaan SEUT 268 ja 340 artiklan perusteella.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 30.5.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi valitukset 26.11.2013 antamillaan tuomioilla. Tuomioistuin katsoi oikeudenkäynnin viivästymisen osalta, että oikeussuojakeinona oikeudenkäynnin viivästymiselle on osapuolelle määrätyn taloudellisen seuraamuksen alentaminen ja mahdollisuus esittää unionin yleisessä tuomioistuimessa unionia vastaan vahingonkorvauskanne.

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa Suomi on vastannut komission antamaan viralliseen huomautukseen (3.1 jakso) tai perusteltuun lausuntoon (3.2 jakso) kertomuskauden aikana. Kertomuskaudella ei ole vastattu komission SEUT 260 artiklan 2 kohdan perusteella käynnistämiin, SEUT 258 artiklassa tarkoitettussa asiassa annetun tuomion puutteellista täytäntöönpanoa koskeviin rikkomusmenettelyihin. Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä² koskevista virallisista huomautuksista (3.1.2) ja perustelluista lausunnoista (3.2.2) viitataan tavallisesti mahdollisuuteen soveltaa SEUT 260 artiklan 3 kohtaa.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on yleensä kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomuskanteen (ks. edellä jakso 2.2) johdosta antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Rikkomusmenettely alkaa virallisella huomautuksella. Tämän vaiheen jälkeen komissio voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen, ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**. Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

3.1 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET

3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 22.11.2012 (2012/2186); *Haahkakoiraiden kevätmetsästys Ahvenanmaalla*

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun direktiivin 2009/147/EY 7 ja 9 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, sillä se sallii haahkakoiraiden metsästyksen toukokuussa Ahvenanmaan maakunnassa. Komission mukaan haahkakoiraiden kevätmetsästyksen liittyvät samankaltaiset

² Ks. edellä alaviite 1.

puutteita kuin ne, joita käsiteltiin asian C-344/03, *komissio vastaan Suomi*, tuomiossa. Komissio katsoo, että Itämeren haahkakanta on pienentynyt nopeasti 1990-luvulta lähtien ja lajin suojelun tila on epäsuotuista. Komissio katsoo myös, että Suomi ei ole näyttänyt tarpeellista tieteellistä todistusaineistoa sille, että kevätmetsästykselle ei ole muuta mahdollista vaihtoehtoa.

Suomi kiisti vastauksessaan (21.1.2013) komission väitteet ja katsoi, että ne kriteerit, joita asetetaan kevätmetsästyksen harjoittamiselle direktiivin 7 ja 9 artiklassa täyttyvät Ahvenanmaan osalta. Suomen vastauksessa selvitettiin haahkakannan kehitystä ja suojelun tasoa Ahvenanmaalla. Suomi viittasi myös Ahvenanmaan maakuntaa koskevaan Uppsala-tutkimukseen, jonka mukaan haahkakoira ei esiinny syksyisin Ahvenanmaalla, eikä niitä voida näin ollen metsästä Ahvenanmaalla syksyisin.

2. Virallinen huomautus 22.11.2012 (2012/4139): Haahkakoiraiden kesä metsästyksen Manner-Suomessa

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun direktiivin 2009/147/EY 7 ja 9 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, sillä se sallii haahkakoiraiden metsästyksen kesäkuussa Manner-Suomessa. Komissio katsoo, että haahkakoiraiden metsästys tapahtuu lajin lisääntymisaikana, jolloin on sovellettava direktiivin 9 artiklan mukaisia poikkeusedellytyksiä. Komissio katsoo, että Itämeren haahkakanta on pienentynyt nopeasti 1990-luvulta lähtien ja lajin suojelun tila on epäsuotuista.

Suomi kiisti vastauksessaan (21.1.2013) komission väitteet ja katsoi, että haahkaurosten kesäkuussa metsästyksessä on kyse direktiivin 7 artiklan mukaisesta metsästyksestä. Metsästys ei tapahdu haahkojen lisääntymis- tai pesintäaikana, sillä haahkakoiraat ovat kesäkuuhun mennessä pääsääntöisesti päättäneet lisääntymiskauden ja siirtyneet pois pesintäalueilta. Suomi katsoi, että metsästyskausi on mahdollista aloittaa sukupuolittain porrastetusti, sillä porrastaminen ei estä haahkalajin täyttä suojelua. Lajin suojelun tason osalta Suomi toi esille, että haahkaa ei ole luokiteltu uhanalaiseksi viimeisimmässä kansallisessa lajien uhanalaisuustarkastelussa, vaan kyse on silmällä pidettävästä lajista.

3. Virallinen huomautus 25.1.2013 (2012/2150); Kirjanpidollisiin varauksiin perustuvien lisäeläkejärjestelmien suoja työnantajan maksukyvyttömyydeltä

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut työntekijöiden suojasta työnantajan maksukyvyttömyystilanteesta annetun direktiivin 2008/94/EY 8 artiklan mukaisia velvoitteitaan, sillä se ei ole toteuttanut toimenpiteitä sellaisten lisäeläkkeiden suojaamiseksi, jotka perustuvat työnantajan kirjanpidollisiin varauksiin.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (20.3.2013) ryhtyvänsä lainsäädäntötoimiin direktiivin 8 artiklan täytäntöön panemiseksi siltä osin kuin kyse on työnantajan kirjanpidollisiin varauksiin perustuvista lisäeläkejärjestelmistä.

4. Virallinen huomautus 22.2.2013 (2012/2238); Muutoksenhaku viisumihakemuksen epäämis päätökseen

Komissio katsoo, että tarjoamalla mahdollisuuden hakea viisumihakemuksen epäämis-, mitätöimis- tai kumoamispäätökseen muutosta ainoastaan tuomioistuinten ulkopuoliselta hallintoviranomaiselta Suomi ei ole täyttänyt unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Suomessa oikeus muutoksenhakuun tuomioistuimessa koskee ainoastaan niitä kolmannen maan kansalaisia, jotka ovat EU- tai ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisen perheenjäseniä. Komissio katsoo, että asetuksessa (EY) N:o 810/2009 (viisumisäännöstö) kaikille kolmannen maan kansalaisille myönnetään implisiittinen oikeus saada viisumi, jos he täyttävät kaikki viisumisäännössä asetetut vaatimukset. Tästä johtuen komissio katsoo, että unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan tehokasta oikeussuojaa koskevia määräyksiä on noudatettava viisumipäätöstä koskevassa muutoksenhaussa, mistä seuraa, että ainoan tai viimeisen muutoksenhakuasteen on oltava lainkäyttöelin.

Suomi kiisti vastauksessaan (19.4.2013) komission väitteet ja katsoi, että viisumisäännöstössä on jätetty muutoksenhaussa noudatettava menettely jäsenvaltioiden ratkaistavaksi. Suomi korosti perusoikeuskirjan tärkeyttä, mutta katsoi, että viisumin saaminen ei ole perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettu unionin oikeudessa taattu oikeus tai vapaus. Viisumisäännöstöllä ei ole luotu ehdotonta oikeutta saada viisumi, vaikka viisumisäännöstön

mukaiset vähimmäisedellytykset täyttyisivätkin. Näin ollen perusoikeuskirjan 47 artiklan mukainen oikeus oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa ei koske viisumin epäamis-, mitätöimis- tai kumoamispäätöstä.

5. Virallinen huomautus 24.6.2013 (2013/2084); Kansallisen tasa-arvoelimen toimivalta

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta annetun direktiivin 2000/43/EY 13 artiklan mukaisia velvoitteita, koska Suomessa ei ole nimetty elintä hoitamaan 13 artiklassa tarkoitettuja tehtäviä työelämän kysymyksissä, eikä näiden tehtävien hoitamista ole myöskään käytännössä varmistettu. *Komissio* katsoo erityisesti, että Suomessa ei ole nimetty elintä, jonka toimivaltaan nimenomaisesti kuuluisi 13 artiklassa tarkoitettu syrjinnän uhrien itsenäinen avustaminen näiden tekemien syrjintävalituksia tutkittaessa, kun kyseessä on työelämään liittyvä syrjintä.

Suomi kiisti vastauksessaan (20.9.2013) komission väitteet ja katsoi, että Suomen lainsäädäntö täyttää direktiivin 13 artiklassa asetetut vaatimukset. Työelämän syrjintää koskevat kysymykset on jaettu vähemmistövaltuutetun ja työsuojeluviranomaisten kesken. *Suomi* katsoi, että työelämää ei ole rajattu pois vähemmistövaltuutetun toimivallasta. Toimivallan rajausta koskee ainoastaan syrjintäkiellon valvonnan toteutumista työpaikoilla. Yksittäisten työsyryntätapausten valvonnassa ensisijainen toimivaltainen viranomainen on työsuojeluviranomainen, kun taas direktiivin 13 artiklassa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta ensisijaisesti vastuussa on vähemmistövaltuutettu. *Suomi* lupasi vireillä olevan yhdenvertaisuuslain uudistuksen yhteydessä poistaa viranomaisten toimivaltuuksiin liittyvät mahdolliset epäselvyydet.

6. Virallinen huomautus 27.9.2013 (2013/2091); Rautatieturvallisuusedirektiivin 2004/49/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole toteuttanut kaikkia tarvittavia toimenpiteitä rautatieturvallisuusedirektiivin 2004/49/EY täytäntöönpanemiseksi Manner-Suomen osalta. *Komissio* katsoo, että eräät rautatielain ja turvallisuustutkintalain säännökset eivät täysin vastaa direktiivin sisältöä.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (25.11.2013) täsmentävänsä täytäntöönpanoa rautatielakia koskevilta osin. Kansalliset säädösmuutokset tulivat voimaan 1.1.2014. Sen sijaan vastauksessa kiistettiin komission väitteet turvallisuustutkintalain osalta. *Suomi* katsoi, että kansalliset säännökset ovat riittävän täsmälliset saattamaan direktiivin onnettomuustutkintaa koskevat kohdat osaksi kansallista lainsäädäntöä.

7. Virallinen huomautus 18.10.2013 (2013/4170); Vuorotteluvapaan työhistoriaedellytys

Komissio katsoo, että Suomi on jättänyt täyttämättä SEUT 45 artiklan (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) ja asetuksen (EU) N:o 492/2011 7 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaiset velvollisuutensa, sillä se ei ole esittänyt objektiivisia perusteluita sille, miksi toisessa jäsenvaltiossa toteutuneita työskentelykausia ei oteta huomioon vuorotteluvapaalain työhistoriaedellytyksen täyttymisessä.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (13.12.2013) ryhtyvänsä valmistelemaan vuorotteluvapaalain muuttamista siten, että muussa EU/ETA-maassa tehty työ otetaan vuorotteluvapaan työhistoriaedellytyksen täyttymistä laskettaessa huomioon.

8. Virallinen huomautus 18.10.2013 (2013/2137): Rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta annetun direktiivin 2008/57/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole toteuttanut kaikkia tarvittavia toimenpiteitä rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta yhteisössä annetun direktiivin 2008/57/EY täytäntöönpanemiseksi Manner-Suomen osalta. *Komissio* katsoo, että eräät rautatielain säännökset eivät täysin vastaa direktiivin sisältöä.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (13.12.2013) täsmentävänsä direktiivin täytäntöönpanoa. Osa säädösmuutoksista on tullut voimaan 1.1.2014 ja osa toteutetaan vuoden 2014 jälkipuoliskolla. Siltä osin kuin Suomi kiisti komission

väitteet, vastauksessa todettiin, että rautatielain säännökset vastaavat direktiivin täytäntöönpanoa koskevia vaatimuksia.

3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 28.11.2012 (2012/0427); Direktiivin 2012/4/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2012/4/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (21.1.2013) todettiin, että direktiivi 2012/4/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

2. Virallinen huomautus 31.1.2013 (2013/0032-0033); Kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2010/63/EU ja 2011/16/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (27.3.2013) todettiin direktiivien 2010/63/EU ja 2011/16/EU täytäntöönpanojen olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

3. Virallinen huomautus 21.3.2013 (2013/0133-0137); Viiden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2010/75/EU, 2011/62/EU, 2011/65/EU, 2012/50/EU ja 2012/51/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (17.5.2013) todettiin direktiivien 2010/75/EU, 2011/62/EU, 2011/65/EU, 2012/50/EU ja 2012/51/EU täytäntöönpanojen olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

4. Virallinen huomautus 26.7.2013 (2013/0269); Direktiivin 2012/45/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2012/45/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (20.9.2013) todettiin, että direktiivi 2012/45/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

5. Virallinen huomautus 27.9.2013 (2013/0305); Direktiivin 2011/61/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2011/61/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (25.11.2013) todettiin direktiivin 2011/61/EU täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3.2 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

3.2.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 25.1.2013 (2012/2104); Kaivannaisteollisuuden jätehuolto

Komissio katsoo, että Suomi ei ole saattanut kaivannaisteollisuuden jätehuollosta annettua direktiiviä 2006/21/EY asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Komission mukaan direktiivin useiden artiklojen täytäntöönpano on puutteellista. Komissio viittaa huomautuksessaan myös esimerkinomaisesti Talvivaaran kaivoksen aiheuttamiin ympäristöongelmiin. Komissio katsoo, että ongelmien esiintyminen voi olla merkki siitä, että niiden ratkaisemiseksi tarvittavaa lainsäädäntöä ei ole annettu.

Suomi kiisti vastauksessaan (20.3.2013) pääosin komission väitteet ja katsoi, että direktiivi on laitettu täytäntöön asianmukaisesti. Suomi ilmoitti kuitenkin, että direktiivin täytäntöönpanoa koskevaan lainsäädäntöön tehdään eräitä täsmennyksiä vuoden 2013 aikana. Talvivaaran kaivoksen osalta Suomi katsoi, että kaivoksen ympäristöongelmilla ei ole yhteyttä komission esittämiin väitteisiin kaivannaisjätedirektiivin puutteellisesta täytäntöönpanosta.

2. Perusteltu lausunto 31.5.2013 (2011/2220); Työttömyysetuuksiin oikeuttavien kausien yhteenlaskeminen

Komissio katsoo, että työttömyysturvalain 5 luvun 9 §:ssä säädetty edellytys, jonka mukaan muissa jäsenvaltioissa täyttyneet työskentelykaudet otetaan huomioon vain, jos työskentely Suomessa on kestänyt vähintään neljä viikkoa tai yritystoiminta vähintään neljä kuukautta, ei ole yhteensopiva sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 kanssa. *Komissio* katsoo, että arvioitaessa siirtotyöläisen oikeutta työttömyysturvaan, tulee kausien yhteenlaskemista koskevia sääntöjä soveltaa heti, kun tällainen henkilö alkaa työskennellä Suomessa.

Suomen vastauksessa (18.7.2013) katsottiin, että jäsenvaltioilla on oikeus määritellä sen työskentelykauden pituus, joka tulee ottaa huomioon kausien yhteenlaskemista koskevan säännön soveltamiseksi. Vastauksessa katsottiin, että vaatimus neljän viikon tai neljän kuukauden työskentelystä ei ole kohtuuttoman pitkä. Työskentelyvaatimuksen tarkoituksena on varmistaa, että työttömyysetuuksiin oikeutettu henkilö on todella saapunut Suomeen työntekotarkoituksessa.

3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 25.1.2013 (2012/0054); Direktiivin 2010/48/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2010/48/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (21.3.2012) todettiin, että direktiivi 2010/48/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

2. Perusteltu lausunto 24.6.2013 (2013/0033); Direktiivin 2011/16/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2011/16/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (23.8.2013) todettiin, että direktiivi 2011/16/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

3. Perusteltu lausunto 24.6.2013 (2012/0353); Rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2010/31/EU täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi on pannut täytäntöön vain osan direktiivin artikloista Manner-Suomessa eikä lainkaan Ahvenanmaan maakunnassa. *Komissio* muistuttaa myös taloudellisista seuraamuksista, joita täytäntöönpanon laiminlyönnistä voi seurata SEUT 260 artiklan 3 kohdan nojalla.

Suomi kiisti vastauksessaan (23.8.2013) komission väitteet Manner-Suomen osalta ja katsoi, että direktiivi on saatettu kokonaisuudessaan osaksi Manner-Suomen lainsäädäntöä. Vastauksessa selostettiin, miten komission esiin nostamien artiklojen täytäntöönpano on toteutettu. Suomi katsoi myös, että SEUT 260 artiklan 3 kohta ei voi tulla sovellettavaksi Manner-Suomen osalta, koska kyse ei enää ole täytäntöönpanon viivästymisestä vaan mahdollisesta täytäntöönpanon oikeellisuutta koskevasta erimielisyydestä. Ahvenanmaan osalta komission väitteet myönnettiin ja vastauksessa todettiin, että täytäntöönpano saadaan Ahvenanmaalla päätökseen tammiukuussa 2014.

4. Perusteltu lausunto 27.9.2013 (2013/0032); Tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun direktiivin 2010/63/EU täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole toteuttanut kaikkia tarvittavia toimenpiteitä direktiivin täytäntöönpanemiseksi Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Komissio katsoo, että sille ei ole ilmoitettu täytäntöönpanotoimista kuin osittain Manner-Suomen osalta eikä lainkaan Ahvenanmaan osalta. Komissio muistuttaa myös taloudellisista seuraamuksista, joita täytäntöönpanon laiminlyönnistä voi seurata SEUT 260 artiklan 3 kohdan nojalla.

Suomi kiisti vastauksessaan (25.11.2013) komission väitteet ja katsoi, että Suomen lainsäädäntö vastaa direktiivin säännöksiä. Täytäntöönpanosta on ilmoitettu komissiolle 15.8.2013 Manner-Suomen osalta. Vastauksessa selostettiin, miten komission esiin nostamien artiklojen täytäntöönpano on toteutettu. Ahvenanmaan osalta vastauksessa todettiin, että täytäntöönpano on toteutettu täydellisesti ns. blankettilailla ja täytäntöönpanosta on ilmoitettu komissiolle 3.10.2013. Suomi katsoi myös, että SEUT 260 artiklan 3 kohta ei voi tulla sovellettavaksi nyt kyseessä olevan direktiivin täytäntöönpanon osalta, koska kyse ei enää ole täytäntöönpanon viivästymisestä vaan mahdollisesta täytäntöönpanon oikeellisuutta koskevasta erimielisyydestä.

5. Perusteltu lausunto 18.10.2013 (2013/0133); Teollisuuden päästöistä annetun direktiivin 2010/75/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole saattanut kaikilta osin voimaan teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/75/EU. Täytäntöönpanon viivästymistä koskevien huomioiden lisäksi komissio esitti perustellussa lausunnossaan eräitä jo notifioitujen säännösten sisältöä koskevia väitteitä. Komissio muistuttaa myös taloudellisista seuraamuksista, joita täytäntöönpanon laiminlyönnistä voi seurata SEUT 260 artiklan 3 kohdan nojalla.

Suomi myönsi vastauksessaan (13.12.2013), että direktiivin täytäntöönpanosta ilmoittaminen on osittain viivästynyt ja lupasi täydentää ilmoituksia puuttuvien artiklojen osalta heti, kun vireillä oleva ympäristönsuojelulain uudistus on tullut voimaan. Siltä osin kuin komissio riitauttaa direktiivin sellaisten artiklojen täytäntöönpanon, joiden osalta Suomi on jo ilmoittanut täytäntöönpanosta, Suomi katsoi että kyse on täytäntöönpanon sisällöllistä asianmukaisuutta koskevista väitteistä, jotka tulee käsitellä erillisessä rikkomusmenettelyssä, eikä niihin voida soveltaa SEUT 260 artiklan 3 kohtaa. Toissijaisesti Suomi kiisti komission väitteet ja selosti, miksi se katsoo, että täytäntöönpano on komission mainitsemien artiklojen osalta suoritettu asianmukaisesti.

4 NOTIFIKAATIOT

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) Manner-Suomen osalta 82 kpl ja Ahvenanmaan osalta 41 kpl.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Kuvat etukannessa:
Salle de Pas Perdus -sali
Palatsin pääsisäänkäynti

Kuvat takakannessa:
Näkymä rue Niedergrünwald -kadulta
Unionin tuomioistuimen istunto,
viiden tuomarin jaosto

Valokuvat: Euroopan unionin tuomioistuim

